

ΕΣΤΙΑ

ΕΚΔΙΔΟΤΑΙ ΚΑΤΑ ΚΥΡΙΑΚΗΝ

Τόμος Ἑβδομος

Συνδρομὴ ἑτήσια: Ἐν Ἑλλάδι φρ. 10, ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ φρ. 20.—Αἱ συνδρομαὶ ἔρχονται ἀπὸ
1 Ἰανουαρίου ἐκάστου ἔτους καὶ εἶναι ἑτήσια:—Γραφεῖον τῆς Διοικήσεως: Ὀδὸς Σταδίου, 6.

8 Ἰουνίου 1879

Σφραγίς
Διοικητικοῦ τοποτηρητοῦ Μεγαρίδος ἐπὶ
ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΟΥ

[Ἐκ τῆς Συλλογῆς Παύλου Λάμπρου]

Μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Καποδιστρίου ὁ ἀδελ-
φὸς αὐτοῦ Αὐγουστίνος ἀνεκνήρυχθη κυβερνήτης
τῆς Ἑλλάδος τὸν Δεκέμβριον τοῦ 1832. Ὀλίγον
ὁμως καιρὸν μετέπειτα, ἐν Μεγάραις, οἱ ὑπὸ τὸν
Νοταρχᾶν συνηγμένοι πληρεξούσιοι συνέστησαν τὴν
ἀντικυβερνητικὴν λεγομένην κυβερνήσιν, ἥτις κα-
τήγγησεν ἐν ταῖς σφραγίσιν αὐτῆς τὸν «Φοίνικα»
καὶ ἐπανέφερε τὴν «Ἀθηναῖαν», σύμβολον τῶν σφρα-
γίδων τῆς Ἑλλάδος πρὸ τοῦ Καποδιστρίου.

ΠΕΡΙΟΔΟΣ ΤΗΣ ΓΗΣ

ἐν ἡμέραις ὀγδοήκοντα.

[Μυθιστορία Ἰουλίου Βέρν.—Μετᾶφρ. Ἀγγέλου Βλάχου].

Συνίξις: 181 σελ. 321.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΚΘ'.

Ἐν ᾧ ἐκτίθεται πράγματα, συμβαίνοντα εἰς
μόρους τοὺς Ἀμερικανικοὺς σιδηροδρόμους.

Τὴν αὐτὴν ἐσπέραν ἡ ἀμαξοστοιχία ἐξηκολού-
θει ἀκαλύτως τὸν δρόμον τῆς, παρήρχετο τὸ
φρούριον Σάδερς, διέβαινε τὰ στενὰ τῆς Σεγέν-
νης καὶ ἀφικνεῖτο εἰς τὰ στενὰ τοῦ Ἑβανς.
Κατὰ τὸ μέρος ἐκεῖνο ὁ σιδηροδρόμος ἐφθάνεν
εἰς τὸ ὑψίστον αὐτοῦ σημεῖον, ἥτοι δεκά χι-
λιάδας ἐνενήκοντα καὶ ἓνα πόδας ὑπὲρ τὴν
ἐπιφάνειαν τοῦ Ἰνδιάνου. Οἱ δὲ ὁδοιπόροι κα-
τήγγοντο πλέον ἐκεῖθεν μέχρι τοῦ Ἀτλαντικοῦ
δι' ἀπεράντων πεδιάδων, ἃς ἡ φύσις αὐτὴ εἶχεν
ἰσοπεδώσει.

Ἐκεῖ ἀπεσπάτο τοῦ μεγάλου κορμοῦ τοῦ σι-
δηροδρόμου ἡ πρὸς τὸ Δένβερ διακλάδωσις, τὴν
κυριωτάτην πύλιν τοῦ Κολοράδου. Ἡ χώρα ἐ-

καίη πλουτεῖ μεταλλείων χρυσοῦ καὶ ἀργύρου,
καὶ περιέχει ἤδη πλείους τῶν πεντηκονταεσι-
λίων κατοίκων.

Τὴν στιγμὴν αὐτὴν εἶχον ἤδη διανυθῆ ἐπὶ
τρὶα ἡμερονύκτια χίλια τριακόσια ὀγδοήκοντα
δύο μίλια ἀπὸ τοῦ Ἁγίου Φραγκίσκου, τέσσα-
ρες δ' ἔτι ἡμέραι καὶ τέσσαρες νύκτες ἔμελλον
κατὰ πᾶσαν πιθανότητα ν' ἀρκέσωσι μέχρι Νέας
Ἰόρκης, καὶ ὁ Φιλέας Φόγ ἔμενεν οὕτω ἐντὸς
τῶν ὁρισμένων του προθεσμιῶν.

Δικρούσης τῆς νυκτὸς παρήλθεν ἡ ἀμαξο-
στοιχία δεξιόθεν τοῦ πεδίου Οὐάιλβα, ὁ δὲ πο-
ταμὸς Λοτζ-πὼλ ἔρρεε παραλλήλως πρὸς τὴν σι-
δηρᾶν ὁδόν, παρακολουθῶν τὴν εὐθείαν με-
θόριον γραμμὴν μεταξὺ Ἰόμιγγ καὶ Κολοράδου.
Τὴν ἑνδεκάτην ὥραν ἀφικνούντο οἱ ὁδοιπόροι εἰς
Νεβράσκαν, παρήρχοντο ἐγγὺς τοῦ Σέτζουικ,
καὶ προσήγγιζον εἰς τὴν κόμην Ἰουλίαν, κειμέ-
νην παρὰ τὸν μεσημβρινὸν κλάδον τοῦ ποταμοῦ
Πλάττη.

Ἐκεῖ ἐνεκαινίσθη τὴν 23 ὀκτωβρίου 1867
ὁ Εἰρηνικὸς σιδηροδρόμος, οὗτινος ἀρχιμηχανι-
κὸς ὑπῆρξεν ὁ στρατηγὸς Δότζ. Ἐκεῖ ἐσταμά-
τησαν αἱ δύο κραταιαὶ ἀτμομηχαναὶ, σύρουσαι
ἐννέα ἀμάξας πλήρεις προσκεκλημένων, ἐν οἷς
καὶ ὁ ἀντιπρόεδρος κ. Θωμᾶς Διούραντ. Ἐκεῖ
ἀντήχησαν αἱ ἐπυσηφίμαι' ἐκεῖ οἱ Σιου καὶ οἱ
Πῶουνοι παρέσχον τὸ θέαμα μικροῦ Ἰνδικοῦ πο-
λέμου' ἐκεῖ ἀνεφλέγησαν τὰ πυροτεχνήματα'
εἰεὶ τέλος ἐδημοσιεῖθη, ἀπὸ φορητοῦ τινος τυ-
πογραφείου, ὁ πρῶτος ἀριθμὸς τῆς ἐφημερίδος
«Ὁ Σκαπανεὺς τοῦ σιδηροδρόμου.» Οὕτως ἐωρ-
τάθησαν τὰ ἐγκαίνια τῆς μεγάλης ἐκεῖνης σι-
δηρᾶς ὁδοῦ, ἥτις, ἀγωγὸς προόδου καὶ πολι-
τισμοῦ, ἠνοίχθη διὰ τῆς ἐρήμου, προορισμὸν ἔ-
χουσα νὰ συνδέσῃ πρὸς ἀλλήλας πόλεις, αἵτι-
νες δὲν ὑπῆρχον μὲν εἰσέτι, ἔμελλον ὁμως ν' ἀ-
ναδύσωσιν ἀπὸ τῆς ἀμερικανικῆς γῆς, πρὸς τὸ
σύριγμα τῆς ἀτμομηχανῆς, ἰσχυροτέρας τῆς λύ-
ρας τοῦ Ἀμφίονος.

Τὴν ὀγδόην πρωϊνὴν ὥραν ἡ ἀμαξοστοιχία
εἶχε παρέλθει τὸ φρούριον Μάκφερσον, ἀπέχον
τριακόσια πενήκοντα ἑπτὰ μίλια τῆς Ὁυά-
χης. Ὁ σιδηροδρόμος παρηκολούθει ἐπὶ τῆς ἀ-
ριστερᾶς ὀχθῆς τοῦ μεσημβρινοῦ κλάδου τοῦ
Πλάττη πάντας τοὺς ἰδιοτρόπους αὐτοῦ ἐλι-
γμούς, τὴν ἐνάτην δὲ ὥραν ἐφθάνον οἱ ὁδοιπό-

ροι εἰς τὴν σπουδαίαν πόλιν τοῦ Βορείου Πλάτ-
τη, ὠκοδομημένην μεταξύ τῶν δύο βραχιόνων
τοῦ μεγάλου ἐκείνου ρεύματος, ἐνομούμενων περὶ
αὐτὴν εἰς μίαν μόνην ἀρτηρίαν, ἧς τὰ ὕδατα
μίγνυνται πρὸς τὰ τοῦ Μισσουρή ὀλίγον ὑπεράνω
τῆς Ὀμάχης.

Οἱ ὁδοιπόροι ὑπερέβησαν τὸν ἑκατοστὸν πρῶ-
τον μεσημβρινόν, ὁ δὲ κ. Φόγ καὶ οἱ συμπαίκτη-
ρές του ἀνέλαβον τὸ παίγνιον τῶν, καὶ οὐδεὶς
περὶ αὐτοὺς παρεπονείτο κατὰ τοῦ μήκους τῆς
ὁδοῦ. Ὁ Φίξ εἶχε κερδήσει κατ' ἀρχὰς γυνείας
τινάς, καὶ ἔχανεν ἤδη πάλιν, ἀλλ' ἐφαίνετο ἐμ-
παθῶς εἰς τὸ παίγνιον προσηλωμένος, ὅσον καὶ
ὁ κ. Φόγ. Τὴν πρῶταν ἐκείνην ἡ τύχη κύνθησεν
ἐκτάκτως τὸν ἄγγλον εὐπατρίδην. Τὰ ἀξιώματα
καὶ τὰ κύρια χαρτῖα ἔβρεχον εἰς τὰς χεῖρας του.
Ἐνῶ δὲ, μετὰ τολμηρὸν τινα συνδυασμόν, ἡ-
τοιμάζετο νὰ παίξῃ πίκαν, ἠκούσθη φωνὴ τις
ὀπίσθεν τῆς ἔδρας του, λέγουσα:

— Ἐγὼ θὰ ἐπαίξω καρρόν.

Ὁ κ. Φόγ, ἡ κ. Ἄουδά καὶ ὁ Φίξ ἀνήγειραν
τὴν κεφαλὴν, καὶ εἶδον παρ' αὐτοῖς τὸν συντα-
γματάρχην Πρόκτορ.

Ὁ συνταγματάρχης καὶ ὁ Φόγ ἀνεγνωρίστη-
σαν πάραυτα.

— Ἄ! ἀνεφώνησεν ὁ Ἀμερικανός, σεῖς, κύριε
Ἀγγλε, θέλετε νὰ παίξετε πίκαν;

— Καὶ παίζω, ἀπήντησε ψυχρῶς ὁ Φιλίας,
ρίπτων τὸ δέκα τοῦ χρώματος ἐκείνου.

— Ἐγὼ ὅμως θέλω νὰ παίξετε καρρόν, ἀπήν-
τησεν ὁ συνταγματάρχης διὰ φωνῆς ὀργίλης.

Καὶ ἐκινήθη ν' ἀναλάβῃ τὸ παιχθὲν χαρτίον,
προσθέτων:

— Δὲν ἐννοεῖτε τὸ παίγνιδι!

— Ἴσως ἐννοῶ ἄλλο, παρετήρησεν ὁ Φιλίας
Φόγ, καὶ ἠγέρθη.

— Εἶσθε κύριος νὰ δοκιμάσετε, Τζὼν Βούλ,
ὑπέλαθεν ὁ βάνουσσος ἐκεῖνος.

Ἡ κ. Ἄουδά εἶχε γείνει κάτωχρος, καὶ ὄλον
τῆς τὸ αἷμα συνῆρπυσεν εἰς τὴν καρδίαν τῆς. Ἐ-
δραξέ δὲ τὸν βραχίονα τοῦ Φιλία Φόγ, ἀλλ' ἐ-
κείνος ἀπόθησεν αὐτὴν ἡρέμα. Ὁ Πονηρίδης ἡ-
τοιμάζετο νὰ βίφθῃ κατὰ τοῦ Ἀμερικανοῦ, ὅστις
ἐθεώρει ἀπαθέστατα τὸν ἀντίπαλόν του· ὁ Φίξ
ὅμως, ἐγερθεὶς καὶ πλησιάσας εἰς τὸν συνταγμα-
τάρχην Πρόκτορ τῷ εἶπε:

— Ἀσημονεῖτε, κύριε, ὅτι ἔχετε νὰ κάμετε
μαζύ μου, τὸν ὁποῖον ἔχι μόνον ὑδρίσατε ἀλλὰ
καὶ ἐκτυπήσατε!

— Κύριε Φίξ, εἶπεν ὁ κ. Φόγ, μὲ συγχωρεῖτε,
ἀλλ' ἡ ὑπόθεσις αὐτὴ ἀφορᾷ ἐμὲ καὶ μόνον. Ἴ-
σχυρίζομαι ὁ συνταγματάρχης ὅτι ἔσφαλα νὰ
παίξω πίκαν, μὲ προσέβαλε καὶ πάλιν, καὶ πρέ-
πει νὰ μοῦ δώσῃ λόγον.

— Ὅποταν θέλετε, ἀπήντησεν ὁ Ἀμερικανός,
ὅπου θέλετε, καὶ μ' ὅτι ὅπλα θέλετε!

Μάτην προσεπάθησεν ἡ κ. Ἄουδά νὰ κρατήσῃ

τὸν κ. Φόγ, καὶ μάτην ὁ ἀστυνομικὸς πράκτωρ
ἀπεπειράθη νὰ ἀναλάβῃ αὐτὸς τὴν ἔριν. Ὁ Πο-
νηρίδης ἤθελε νὰ κρημνίσῃ ἔξω τὸν συνταγμα-
τάρχην διὰ τοῦ παραθύρου, ἀλλὰ νεῦμά τι τοῦ
κυρίου του τὸν ἐμπόδισεν. Ὁ Φιλίας Φόγ ἐξῆλθε
τῆς ἀμάξης καὶ ὁ Ἀμερικανὸς παρηκολούθησεν
αὐτὸν εἰς τὴν διαβάθραν.

— Κύριε, εἶπεν ὁ κ. Φόγ πρὸς τὸν ἀντίπαλόν
του, ἔχω μεγάλην βίαν νὰ ἐπιστρέψω εἰς τὴν
Εὐρώπην, καὶ οἰαδήποτε βραδύτης δύναται νὰ
βλάβῃ σπουδαίως τὰ συμφέροντά μου.

— Καὶ τί μὲ μέλει ἐμὲ; ἠρώτησεν ὁ συντα-
γματάρχης.

— Κύριε, ὑπέλαθεν εὐγενέστατα ὁ κ. Φόγ,
μετὰ τὴν συνάντησίν μας εἰς Ἁγίον Φραγκίσκον
εἶχα ἀποφασίσει νὰ ἐπανέλθω εἰς τὴν Ἀμερι-
κὴν διὰ νὰ σᾶς ἐπανεύρω, ἅμα ἐτελείωνον τὰς
ὑποθέσεις, αἵτινες μὲ καλοῦν εἰς τὴν Εὐρώπην.

— Ἀλήθεια!

— Μοῦ δίδετε συνέντευξιν μετὰ ἕξ μῆνας;

— Ὅχι μετὰ ἕξ ἔτη καλλιτέρα!

— Εἶπα ἕξ μῆνας, ἐπανέλαβεν ὁ κ. Φόγ, καὶ
θὰ ἡμαὶ ἀκριβῆς.

— Αὐτὰ εἶνε ὑπεκφυγαί! ἀνέκραξεν ὁ Στάμπ
Πρόκτορ. Τώρα ἢ ποτέ!

— Ἔστω ἀπάντησεν ὁ Φιλίας. Πηγαίνετε εἰς
Νέαν Ὑόρκην;

— Ὅχι.

— Εἰς Χικάγον;

— Ὅχι.

— Εἰς Ὀμάχαν;

— Τί σᾶς μέλει; Γνωρίζετε τὸ Πλούμπ-Κρήκ;

— Ὅχι, ἀπήντησεν ὁ κ. Φόγ.

— Εἶνε ὁ προσεχὴς σταθμός. Μετὰ μίαν ὥ-
ραν ἡ ἀμαξοστοιχία θὰ ἦν ἐκεῖ, καὶ θὰ μείνῃ
δέκα λεπτά. Μᾶς φθάνουν διὰ ν' ἀνταλλάξω-
μεν μερικὰς βολὰς.

— Πολὺ καλὰ, ἀπεκρίθη ὁ κ. Φόγ. Θὰ στα-
ματήσω εἰς τὸ Πλούμπ-Κρήκ.

— Καὶ μοῦ φαίνεται, ὅτι καὶ θὰ μείνετε!
προσέθηκεν ὁ Ἀμερικανὸς μετ' ἀκατονομάστου
θράσους.

— Ποῖος ἠξέυρει, κύριε! ἐπανέλαβεν ὁ κ.
Φόγ καὶ εἰσῆλθεν εἰς τὴν ἀμαξάν ἀπαθῆς ὡς
πάντοτε.

Ἦρξατο δ' εὐθὺς ἐνθαρρύνων τὴν κ. Ἄουδά,
καὶ λέγων εἰς αὐτήν, ὅτι οἱ καυχησίλογοι οὐδέ-
ποτε εἶν' ἐπικίνδυνοι. Εἶτα παρεκάλεσε τὸν Φίξ
νὰ τῷ χρησιμεύσῃ ὡς μάρτυς κατὰ τὴν προσεχῆ
μονομαχίαν· μὴ δυναμένου δ' ἐκείνου ν' ἀρνηθῆ,
ὁ Φιλίας ἀνέλαβεν ἀταράχως τὸ δικαιοπέν του
παιγνίδιον, καὶ ἐπαίξεν ἀπαθέστατα τὴν πίκαν
του.

Τὴν ἐνδεκάτην ὥραν συριγγὸς τῆς ἀτμομηχα-
νῆς ἀνήγγειλε τὴν προσέγγισιν τοῦ σταθμοῦ τοῦ
Πλούμπ-Κρήκ. Ὁ κ. Φόγ ἠγέρθη τότε, καὶ ἀκο-
λουθούμενος ὑπὸ τοῦ Φίξ μετέβη εἰς τὴν διαβά-

θραν. Ἦρξατο δὲ κατόπιν αὐτοῦ ὁ Πονηρίδης.
φέρων ζεύγος πολυκρότων. Ἡ κ. Ἄουδά ἐμεινέν
ἐν τῇ ἀμάξῃ ὡχρὰ ὡς πτώμα.

Τὴν αὐτὴν στιγμὴν ἠνοίχθη ἐπίσης ἡ θύρᾳ
ἄλλης ἀμάξης καὶ ὁ συνταγματάρχης Πρόκτορ
ἐφάνη ἐπὶ τῆς διαβάθρας, ἀκολουθούμενος ὑπὸ
τοῦ μάρτυρός του, Ἀμερικανοῦ τοῦ αὐτοῦ σφρά-
ματος. Ἀλλ' ἐνῶ οἱ δύο ἀντίπαλοι ἠτοιμάζοντο
νὰ καταβῶσιν ἐπὶ τῆς κρηπίδος, προσέδραμεν ὁ
ὁδηγὸς λέγων:

— Δὲν καταβαίνετε, κύριοι!

— Καὶ διατί; ἠρώτησεν ὁ συνταγματάρχης.

— Καθιστεροῦμεν εἴκοσι λεπτά, καὶ ἡ ἀμα-
ξοστοιχία δὲν θὰ σταματήσῃ.

— Ἀλλ' ἔχω νὰ μονομαχήσω μὲ τὸν κύριον.

— Λυποῦμαι, ἀλλ' ἀναχωροῦμεν εὐθύς. Ἄ-
κούστατε, ὁ κώδιον σημαίνει.

Ἀληθῶς δὲ ὁ κώδιον ἐσήμανε, καὶ ἡ ἀμαξο-
στοιχία ἐκίνησε.

— Λυποῦμαι πολὺ, κύριοί μου, εἶπε τότε ὁ
ὁδηγός, καὶ εἰς πᾶσαν ἄλλην περίστασιν ἡδυ-
νάμην νὰ σᾶς εὐχαριστήσω. Ἀλλά, τέλος πάν-
των, ἀφοῦ δὲν ἦτο δυνατόν νὰ μονομαχήσετε ἐδῶ,
τί σᾶς ἐμποδίζει νὰ μονομαχήσετε καθ' ὁδόν.

— Ἴσως ὁ κύριος δὲν τὸ θέλει! εἶπεν ὁ συν-
ταγματάρχης χλευαστικῶς.

— Τὸ θέλει ἀπ' ἐναντίας, ἀπήντησεν ὁ Φι-
λιάς Φόγ.

— Πῶς φαίνεται ὅτι εἴμεθα εἰς τὴν Ἀμερικὴν!
διενοήθη ὁ Πονηρίδης. Καὶ ὁ ὁδηγός μας εἶνε
ἄνθρωπος καθὼς πρέπει καὶ ὑποχρεωτικώτατος.

Τοῦτο δὲ λέγων καθ' ἑαυτὸν, ἠκολούθησε τὸν
κύριόν του.

Οἱ δύο ἀντίπαλοι καὶ οἱ μάρτυρές των, ἀκο-
λουθῶντες τὸν ὁδηγὸν καὶ μεταβαίνοντες ἀπὸ
ἀμάξης εἰς ἀμαξάν, κατήντησαν εἰς τὸ ἄκρον τῆς
ἀμαξοστοιχίας, ἧς τὴν τελευταίαν ἀμαξάν κα-
τεῖχον δέκα περίπου ἐπιβάται. Ὁ ὁδηγὸς ἠρώ-
τησεν αὐτοὺς, ἂν εὐηρεστοῦντο νὰ παραχωρήσω-
σιν ἐπὶ τινα λεπτά τὴν ἀμαξάν εἰς δύο κυρίους,
οἵτινες εἶχον νὰ λύσωσι ζήτημα τιμῆς. Οἱ δὲ ὁ-
δοιπόροι, θεωροῦντες εὐτύχημά των νὰ φανῶσι
χρήσιμοι εἰς τοὺς δύο κυρίους, ἀπεσύρθησαν εἰς
τὰς διαβάθρας.

Ἡ ἀμαξία ἐκείνη, πεντήκοντα ποδῶν ἔχουσα
μῆκος, ἦτο προσφορωτάτη, διότι οἱ δύο ἀντίπα-
λοι ἠδύνατο νὰ βαδίσωσι κατ' ἀλλήλων διὰ μέ-
σου τῶν ἐδρῶν καὶ νὰ πυροβοληθῶσιν ἐν πάσῃ
ἀνέσει. Οὐδέποτε δὲ μονομαχία ἐκάνονίσθη εὐ-
κολώτερον. Ὁ κ. Φόγ καὶ ὁ συνταγματάρχης
Πρόκτορ εἰσῆλθον εἰς τὴν ἀμαξάν, κρατοῦντες
ἕκαστος ἀνὰ δύο ἐξάκροτα πιστόλια, καὶ ἐκλεί-
σθησαν ἐντὸς αὐτῆς ὑπὸ τῶν μαρτύρων των, οἵ-
τινες ἔμειναν ἔξω. Ἄμα ὡς ἐσύριζεν ἡ μηχανή,
ἔμελλον ν' ἀρχίσωσι τὸ πῦρ οἱ μονομάχοι, μετὰ
δύο δὲ λεπτά ἤθελεν ἐξαχθῆ τῆς ἀμάξης ὅ,τι ἐξ
αὐτῶν ἀπέμειναν.

Οὐδὲν τῆ ἀληθείᾳ ἀπλούστερον. Τοσοῦτον δὲ
μάλιστα ἦτο τὸ πρᾶγμα ἀπλοῦν, ὥστε ὁ Φίξ
καὶ ὁ Πονηρίδης ἠσθάνοντο βιαίως πάλλοντα τὰ
στήθη των.

Ἀνεμένετο λοιπὸν ὁ συμπεφωνημένος συρι-
γγός, ὅτε ἀφῆνης ἀγρίαὶ ἠκούσθησαν κραυγαί,
καὶ πυροβολισμὸν συνάμα, μὴ προσερχόμενοι ὅμως
ἐκ τῆς ἀμάξης τῶν μόνιμάχων, ἀλλὰ παρατει-
νόμενοι τὸναντίον καθ' ὅλην τὴν ἀμαξοστοιχίαν.
Κραυγαὶ δὲ τρώμου ἠκούσθησαν συγχρόνως ἐκ
τοῦ ἐσωτερικοῦ τῶν ἀμαξῶν.

Ὁ συνταγματάρχης Πρόκτορ καὶ ὁ κ. Φόγ ἐ-
ξῆλθον πάραυτα τῆς ἀμάξης των κρατοῦντες τὰ
πολύκροτά των, καὶ ὤρμησαν πρὸς τὰ ἐμπρός,
ὅπου ἀντήχουν θορυβώδεστερον οἱ τε πυροβολι-
σμοὶ καὶ αἱ κραυγαί. Εἶχον ἐννοήσει, ὅτι ἡ ἀμα-
ξοστοιχία προσεβάλλετο ὑπὸ συμμορίας Ἰνδῶν.

Δὲν ἦτο ἡ πρώτη αὐτῆ των Σιού ἀπόπειρα,
καὶ πολλάκις ἤδη οἱ τολμηροὶ ἐκεῖνοι Ἰνδοὶ εἶ-
χον προσβάλλει τὰς ἀμαξοστοιχίας τοῦ Εἰρηνικοῦ
σιδηροδρόμου. Μὴ ἀναμένοντες νὰ σταματήσῃ
τὸ ζεύγμα, ὤρμησαν, ὡς καὶ ἄλλοτε, πρὸς τὰς
βαθμίδας τῶν ἀμαξῶν, καὶ ἀνεβρίχθησαν, ἑκα-
τὸν περίπου, εἰς αὐτάς, ὡς ἀναβρίχωνται οἱ κυ-
βιστῆρες ἐπὶ τοὺς καλπάζοντας ἵππους.

Οἱ Σιού ἐκεῖνοι ἔφερον πυροβόλα· ἐκ τούτου δὲ
οἱ πυροβολισμοί, πρὸς οὓς οἱ ἐπιβάται, πάντες
σχεδὸν ὠπλισμένοι, ἀπεκρίνοντο διὰ τῶν πολυ-
κρότων των. Ὄρμησαν δὲ κατ' ἀρχὰς οἱ Ἰνδοὶ
κατὰ τῆς μηχανῆς, καὶ κατέβαλον ἡμιθάνεις διὰ
βοσάλων τὸν μηχανικὸν καὶ τὸν θερμαστήν. Ἀρ-
χηγός τις τῆς συμμορίας, θέλων νὰ σταματήσῃ
τὴν ἀμαξοστοιχίαν, ἀλλὰ μὴ γνωρίζων τὸν χει-
ρισμὸν τοῦ ἀτμομηχανῆς, ἠνοίξεν εὐρείαν ἀντὶ νὰ
κλείσῃ τὴν εἰσοδὸν τοῦ ἀτμοῦ, καὶ ἡ μηχανή,
ἀφηνιάσασα, ἔτρεχε διὰ ταχύτητος καταπλη-
κτικῆς.

Συνάμα δὲ οἱ Σιού ὤρμησαν εἰς τὰς ἀμαξάς,
ἔτρεχον ἀνωθεν αὐτῶν ὡς πίθηκοι ἐκμανεῖς,
διεβρόγγυον τὰς θυρίδας κα' ἐπάλαιον ἐκ τοῦ συ-
στάδην πρὸς τοὺς ἐπιβάτας. Ἡ σκευοφόρος ἀ-
μαξία εἶχε διαρρηχθῆ καὶ διαρπαγῆ, τὰ σκεύη ἔ-
κειντο ἐβρύμμένα ἐπὶ τῆς ὁδοῦ, καὶ οἱ πυροβολι-
σμοὶ ἐξηκολούθησαν.

Οἱ ἐπιβάται οὐχ ἦττον ἠμύοντο γενναίως· ἀ-
μαξαὶ δὲ τινες, ἀποφραχθεῖσαι, ὑφίσταντο πό-
λιρκιαν τακτικὴν, ὡς φρούρια κινητά, παράσυ-
ρόμενα διὰ ταχύτητος ἑκατὸν μιλίων τὴν ὥραν.

Ἐξ ἀρχῆς εὐθύς τῆς προσβολῆς ἡ κ. Ἄουδά
ἐπέδειξε μέγα θάρρος, ὑπερασπίζουσα ἑαυτὴν
διὰ τοῦ πολυκρότου καὶ πυροβολοῦσα διὰ τῶν
τεθραυσμένων ὑέλων, ὅσαςκις ἀγρίως τις παρί-
στατο ἐνώπιον αὐτῆς. Εἴκοσι δὲ περίπου Σιού,
θανασίμως πληγέντες κατέκειντο ἐπὶ τῆς ὁδοῦ,
καὶ τῶν ἀμαξῶν οἱ τροχοὶ καθημάζεον ὡς σκώ-
ληκας τοὺς καταπίπτοντας ἀπὸ τῶν διαβαθρῶν
ἐπὶ τὰ σιδηρὰ ἐλάσματα.

Πολλοὶ ὅμως τῶν ὁδοιπόρων, βαρέως τρωθέντες ὑπὸ τῶν σφαιρῶν ἢ τῶν βολῶν, κατέκειντο ἐπὶ τῶν ἐδρῶν.

Ἐντοσούτῳ ἔπρεπε νὰ τελειώσῃ ἡ πάλῃ ἐκείνη, ἡ ἀπὸ δέκα ἤδη λεπτῶν διαρκούσα, καὶ μέλλουσα βεβαίως νὰ λήξῃ ὑπὲρ τῶν Ἰνδῶν, ἂν δὲν ἴστατο ἡ ἀμαξοστοιχία. Ὁ σταθμὸς τοῦ φρουρίου Καίρνε ἀπέειχε δύο μόλις μίλια, ὑπῆρχε δ' ἐκεῖ στρατιωτικὸς σταθμὸς· ἀλλὰ μεταξὺ τοῦ σταθμοῦ τούτου καὶ τοῦ ἐπομένου, οἱ Σιὺ ἔμενον ἀπολυτοὶ κύριοι τοῦ πεδίου.

Ὁ ὁδηγὸς τῆς ἀμαξοστοιχίας, πολεμῶν ἐγγὺς τοῦ κ. Φόγ, ἔπεσαν αἰφνης πληγεῖς ὑπὸ σφαιρας, πίπτων δὲ ἀνέκραζεν :

— Ἐχάθημεν, ἂν ἡ ἀμαξοστοιχία δὲν σταματήσῃ ἐντὸς πέντε λεπτῶν.

— Θὰ σταματήσῃ, εἶπεν ὁ Φιλίας Φόγ, θέλω νὰ ὀρμήσῃ ἔξω τῆς ἀμάξης.

— Μείνατε, κύριε ! ἐφώνησεν αὐτῷ ὁ Πονηρίδης. Αὐτὸ εἶνε ἰδική μου δουλειά.

Ὁ Φιλίας Φόγ δὲν ἐπρόφρασε νὰ ἐμποδίσῃ τὸν γενναῖον νεανίαν, ὅστις ἀνοίξας θυρίδα τινα, χωρὶς νὰ παρατηρηθῇ ὑπὸ τῶν Ἰνδῶν, κατώρθωσε νὰ διολισθήσῃ ὑπὸ τὴν ἀμάξαν. Ἐνῶ δὲ ἡ πάλῃ ἐξήκολούθει καὶ αἱ σφαῖραι διεσταυροῦντο ὑπὲρ τὴν κεφαλὴν του, ὑφ' ἑρπῶν ἐκείνου δι' ὄλης του τῆς εὐκινησίας ὑπὸ τὸ ζεῦγμα, προσαρτώμενος εἰς τὰς ἀλύσεις, δραττόμενος τοῦ μοχλοῦ τῶν χαλινῶν καὶ τῶν προεξοχῶν τῶν πλυσίων, καὶ μεταβαίνων οὕτω ἀπὸ ἀμάξης εἰς ἀμάξαν, κατώρθωσε νὰ φθάσῃ εἰς τὴν ἀρχὴν τῆς ἀμαξοστοιχίας, χωρὶς νὰ τὸν ἰδῇ τις, ὁ ὅτι ἀδύνατον ἦτο νὰ φανῇ. Ἐκεῖ δὲ, ἀναρτηθεὶς διὰ τῆς μίας του χειρὸς μεταξὺ τῆς σκευοφόρου ἀμάξης καὶ τῆς ἀνθρακοφόρου, ἀπέσπασε τὰς ἀσφαλίστικὰς ἀλύσεις· ἔνεκεν ὅμως τῆς ἐντάσεως τῶν ἀμαξῶν, οὐδέποτε ἤθελε κατορθώσῃ νὰ ἀναλύσῃ τὸν συσκευτικὸν μοχλόν, ἂν αἰφνιδίως τις κλονισμὸς τῆς μηχανῆς δὲν διεῖρήγγυνεν αὐτόν. Οὕτω δὲ ἡ ἀμαξοστοιχία, ἀποσπασθεῖσα τῆς μηχανῆς, ἔμεινε βαθυηδὸν ὅπισω, ἐνῶ ἡ ἀτμομηχανὴ ἔφρουγεν ἔτι ταχύτερον.

Παρασυρόμενον ὑπὸ τῆς κεκτημένης ἤδη δυνάμεως, προῦχώρησε τὸ ζεῦγμα ἐπὶ τινα ἔτι λεπτά, ἀλλὰ τῇ βοήθειᾳ τῶν χαλινῶν ἔστη ἐπὶ τέλους εἰς ἀπόστασιν ἑκατὸν μόλις βημάτων ἀπὸ τοῦ σταθμοῦ τοῦ Καίρνε.

Οἱ στρατιῶται τοῦ φρουρίου, ἐλκυσθέντες ὑπὸ τῶν πυροβολισμῶν, προσέδραμον τότε ἐν σπουδῇ, ἀλλ' οἱ Σιὺ δὲν εἶχον ἀναμείνει αὐτούς, καὶ πρὶν ἢ ἐντελῶς σταματήσῃ ἡ ἀμαξοστοιχία, εἶχον τραπῆ ἀθρόοι εἰς φυγὴν.

Ὅτε ὅμως οἱ ὁδοιπόροι ἠριθμήθησαν ἐπὶ τοῦ κρηπιδώματος τοῦ σταθμοῦ, ἀνεγνώρισαν ὅτι πολλοὶ ἔλειπον, καὶ μεταξὺ αὐτῶν ὁ γενναῖος γάλλος, οὗτινος ἡ ἀφοσίωσις τοὺς εἶχε σώσει πρὸ μικροῦ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α'.

Ἐρ ᾧ ὁ Φιλίας Φόγ ἐκπλήροῖ ἀπλῶς τὸ καθήκον του.

Τρεῖς ἐπιβάται, ἐν οἷς καὶ ὁ Πονηρίδης εἶχον γινεῖαι ἄφαντοι. Ἄγνωστον δὲ ἦτο ἔτι, ἂν εἶχον φονευθῇ ὑπὸ τῶν Ἰνδῶν ἡ αἰχμαλωτισθῇ.

Οἱ τραυματῖαι ἦσαν πολλοί, ἀλλὰ κατεφάνη εὐτυχῶς, ὅτι οὐδεὶς αὐτῶν εἶχε θανασίμως πληγῇ. Εἰς τῶν βαρύτερον τραυματισθέντων ἦν ὁ συνταγματάρχης Πρόκτορ, γενναῖος πολεμίστας καὶ ἀνατραπεὶς διὰ πυροβολισμοῦ κατὰ τοῦ βουθῶνος· μετεκομίσθη δὲ εἰς τὸν σταθμὸν μετ' ἄλλων ὁδοιπόρων, ὧν ἡ κατάστασις ἀπῆτει ἀμεσον περιποίησιν.

Ἡ κ. Ἄουδᾶ οὐδὲν εἶχε πάθει, καὶ ὁ Φιλίας Φόγ ἐπίσης, καίτοι μεγάλως ἐκτεθεὶς, ἦν ἐντελῶς ἀλώθητος. Ὁ Φιζ εἶχεν ἐλαφρῶς πληγῇ εἰς τὸν βραχίονα, ἀλλ' ὁ Πονηρίδης ἔλειπε, καὶ οἱ ὀφθαλμοὶ τῆς νεαρᾶς γυναικὸς ἦσαν πλήρεις δακρῶν.

Πάντες ἐν τούτοις οἱ ὁδοιπόροι εἶχον ἀποβῆ τῆς ἀμαξοστοιχίας. Οἱ τροχοὶ τῶν ἀμαξῶν ἦσαν αἰμόφυρτοι, ἀπὸ δὲ τῶν χονικίδων καὶ τῶν τροχῶν ἐκρέμαντο ἄμορφα σαρκῶν σπαράγματα. Εἰς τὸ βάθος τοῦ ὀρίζοντος ἐφαίνοντο ἐπὶ τῆς λευκῆς πεδιάδος μακρὰ ἐρυθρὰ σειραὶ, καὶ οἱ τελευταῖοι Ἰνδοὶ ἤφραζοντο πρὸς μεσημβρίαν, πρὸς τὸν Δημοκρατικὸν ποταμόν.

Ὁ κ. Φόγ, ἐσταυρωμένος ἔχων τὰς χεῖρας, ἔμεινε ἀκίνητος, σοβαρόν τι προδήλως διαλογιζόμενος, ἡ δὲ κ. Ἄουδᾶ, ἴσταμένη παρ' αὐτῷ, τὸν ἐθεώρει σιγῶσα. Ἄλλ' ἐκεῖνος κατενόησε τὴν σημασίαν τοῦ ἀφώνου ἐκείνου βλέμματος. Ἄν ὁ ὑπέρτης αὐτοῦ ἦν αἰχμάλωτος, δὲν ἦτο καθήκον του νὰ διακινδυνεύσῃ πάντα κίνδυνον, ὅπως τὸν ἀποσπάσῃ ἀπὸ τῶν Ἰνδῶν ;

— Θὰ τὸν ἐπαναφέρω νεκρὸν ἢ ζῶντα, εἶπεν ἀπλῶς πρὸς τὴν κ. Ἄουδᾶ.

— Ἄ, κύριε. . . Φόγ ! ἀνέκραζεν ἡ νεαρὰ γυνή, δραττομένη τῶν χειρῶν τοῦ συνοδοιπόρου τῆς καὶ καλύπτουσα αὐτὰς διὰ δακρῶν.

— Ζῶντα ! προσέθηκεν ὁ κ. Φόγ, ἂν δὲν χάσωμεν στιγμὴν.

Διὰ τῆς ἀποφάσεως ταύτης ὁ Φιλίας ἐθυσιάζετο καὶ κατεστρέφετο ἐντελῶς. Μιᾶς μόνης ἡμέρας βραδύτης ἤρκει, ὅπως καθυστερήσῃ οὗτος τοῦ ἀτμοπλοίου τῆς Νέας Ἰόρκης, καὶ ἀπολέσῃ ἀνεπιστρέπτει τὸ στοιγμά του. Δὲν ἐδίστασεν ὅμως ἐνώπιον τῆς σκέψεως : Εἶνε καθήκον μου.

Ὁ διουκὸν τὸ φρούριον Καίρνε λοχαγὸς ἦτο ἐκεῖ παρών, οἱ δὲ στρατιῶταί του, ἑκατὸν περίπου, εἶχον λάβει ἀμυντικὴν θέσιν κατ' ἐνδεχόμενης τινὸς προσβολῆς τῶν Σιὺ ἐναντίον τοῦ σιδηροδρομικοῦ σταθμοῦ.

— Κύριε, εἶπεν ὁ Φόγ πρὸς τὸν λοχαγόν, τρεῖς ὁδοιπόροι λείπουν.

— Ἐφρονεῦθησαν ;

— Ἐφρονεῦθησαν ἢ ἠχμαλωτίσθησαν, ἀπήντησεν ὁ Φιλίας. Ἡ ἀβεβαιότης αὐτῇ πρέπει νὰ λείψῃ. Ἐχετε σκοπὸν νὰ καταδιώξετε τοὺς Ἰνδούς ;

— Τὸ πρᾶγμα εἶνε σπουδαῖον, εἶπεν ὁ λοχαγός. Οἱ Ἰνδοὶ ἠμποροῦν νὰ καταφύγουν πέραν τοῦ Ἄρκανσᾶς, ἐγὼ δὲ δὲν ἠμπορῶ νὰ ἐγκαταλείψω τὸ φρούριον, τοῦ ὁποίου εἶμαι ἐπιφορτισμένος τὴν φύλαξιν.

— Κύριε, ὑπέλαβεν ὁ Φόγ, πρόκειται περὶ τῆς ζωῆς τριῶν ἀνθρώπων.

— Βεβαίως. Δύναμαι ὅμως νὰ διακινδυνεύσω τὴν ζωὴν πενήτην ἀνδρῶν, διὰ νὰ σώσω τρεῖς ;

— Ἄγνοῦ, κύριε, ἂν δύνασθε, ἀλλὰ ἔχετε καθήκον !

— Οὐδεὶς ἐδῶ, κύριε, ἀπήντησεν ὁ λοχαγός, ἔχει νὰ με διδάξῃ τὸ καθήκον μου.

— Ἔστο ! ὑπέλαβε ψυχρῶς ὁ Φιλίας Φόγ. Θὰ ὑπάγω μόνος !

— Σεῖς, κύριε ! ἀνέκραζεν ὁ Φιζ, ὅστις εἶχε πλησιάσει, σεῖς θὰ κινήσετε μόνος εἰς καταδίωξιν τῶν Σιὺ ;

— Θέλετε λοιπὸν νὰ φάσῃ νὰ γαθῇ ὁ δυστυχὴς ἐκεῖνος, εἰς τὸν ὁποῖον ὄλοι ἐδῶ χρεωστούμεν τὴν ζωὴν μας ; Θὰ ὑπάγω.

— Ἄ, ὄχι λοιπὸν ! ἀνεφώνησεν ὁ λοχαγός, ἀκουσίως συγκεκνημένος, δὲν θὰ ὑπάγετε μόνος. Εἰσθε γενναῖα ψυχὴ ! Τριάκοντα ἄνδρες μὲ ἀπόφασιν ! ἐφώνησε στρεφόμενος πρὸς τοὺς στρατιώτας του.

Ὁ λόγος ὀλόκληρος προσῆλθεν ἀθρόος, καὶ ὁ λοχαγὸς ἠναγκάσθη νὰ ἐκλέξῃ μεταξὺ τῶν γενναίων ἐκείνων ἀνδρῶν. Τριάκοντα στρατιῶται ὠρίστησαν καὶ γηραιὸς τις λοχίας ἐτάχθη ἀρχηγός των.

— Εὐχαριστῶ, λοχαγέ, εἶπεν ὁ κ. Φόγ.

— Μοῦ ἐπιτρέπετε νὰ σᾶς συνοδεύσω ; ἠρώτησεν ὁ Φιζ.

— Ὅπως θέλετε, κύριε, ἀπήντησεν αὐτῷ ὁ Φιλίας. Ἄν ὅμως θέλετε νὰ με ὑποχρεώσετε, μείνατε πλησίον τῆς κ. Ἄουδᾶ. Ἄν τυχὸν μοῦ συμβῇ τι ἀπευκαταῖον. . .

Ἡ μορφή τοῦ ἀστυνομικοῦ πράκτορος ὠχρίασεν αἰφνιδίως. Νὰ χωρισθῇ ἀπὸ τοῦ ἀνθρώπου, ἂν τοσοῦτον ἐπιμόνος εἶχε παρακολουθήσει βῆμα πρὸς βῆμα ! Ν' ἀφήσῃ αὐτὸν ἐκτιθέμενον εἰς πάντας τῆς ἐρήμου τοὺς κινδύνους ! Ὁ Φιζ ἐθεώρησε προσεκτικὸς τὸν εὐπατρίδην, καὶ παρὰ πᾶσαν αὐτοῦ τῆς ἐσωτερικῆς διαμάχης, ἐταπεινώσε τοὺς ὀφθαλμοὺς ἐνώπιον τοῦ εἰλικρινοῦς ἐκείνου καὶ ἤρεμου βλέμματος.

— Θὰ μείνω, εἶπε.

Μετὰ τινὰς στιγμᾶς ὁ κ. Φόγ, σφίγγας τὴν χεῖρα τῆς νεαρᾶς γυναικὸς, καὶ ἐγχειρίσας αὐτῇ τὸν πολυτίμον χρηματοφόρον σάκκον του, ἀνε-

χώρει μετὰ τοῦ λοχίου καὶ τοῦ εὐαρίθμου στρατιωτικοῦ ἀποσπάσματος.

Πρὶν ἢ ὅμως ἀναχωρήσῃ, εἶπεν εἰς τοὺς στρατιώτας :

— Φίλοι μου, ἔχετε χιλίων λιρῶν ἀμοιβήν, ἂν σώσωμεν τοὺς αἰχμαλώτους.

Ἦτο δὲ τότε μεσημβρία καὶ τινα λεπτά.

Ἡ κ. Ἄουδᾶ ἀπεσύρθη εἰς δωμάτιόν τι τοῦ σταθμοῦ, καὶ ἐκεῖ ἀνέμενε μόνη, ἀναλογιζομένη τὴν ὑψηλὴν ἐκείνην καὶ ἀφελῆ τοῦ Φιλίας Φόγ γενναϊότητα, καὶ τὸ ἤρεμον αὐτοῦ θάρρος. Ὁ κ. Φόγ εἶχε θυσιάσει τὴν περιουσίαν του, ἐθυσίαζε δὲ νῦν τὴν ζωὴν αὐτοῦ, χωρὶς τινος δισταγμοῦ, χωρὶς λόγων μεγάλων, ἐξ ἀπλοῦ καθήκοντος. Ὁ κ. Φιλίας Φόγ ἦτο ἤρωσ δι' αὐτήν.

Ἄλλ' ὁ ἀστυνομικὸς πράκτωρ Φιζ δὲν ἐσκέπτετο οὕτω, καὶ δὲν ἠδύνατο νὰ καταστειλῇ τὴν ταραχὴν του. Ἰπὸ πυρετώδους ἀνησυχίας κατεχόμενος, περιεπάτει ἐπὶ τῆς κρηπίδος τοῦ σταθμοῦ, καὶ παρασυρθεὶς ἐπὶ στιγμὴν, συνήρχετο νῦν πάλιν εἰς ἑαυτόν, καὶ κατενόει, μετὰ τὴν ἀναχώρησιν τοῦ Φόγ, ὁποῖαν ἔπραξεν ἀνοησίαν, ἀφήσας αὐτὸν νὰναχωρήσῃ. Πῶς λοιπὸν ! συγκατένευσε αὐτὸς ν' ἀποχωρισθῇ τοῦ ἀνθρώπου ἐκείνου, ὃν εἶχε παρακολουθήσει περιοδεύοντα τὴν γῆν ! Ὁ φυσικὸς του χαρακτήρ ἐπεκράτει, καὶ κατηγορεῖ καὶ κατεμέμφοτο ἑαυτοῦ, καὶ ἀπέτεινε πρὸς ἑαυτὸν ἐπιπλήξεις, ὁποῖα ἤθελεν ἀποτείνειν ὁ διευθυντὴς αὐτὸς τῆς ἀστυνομίας πρὸς πράκτοράς τινὰς σφαλόντας ἐξ ἐλαφρίας.

— Ὑπῆρξα ἀνόητος ! διελογίζετο. Θὰ τοῦ δείξω ἐγὼ, εἶπεν ὁ ἄλλος ποῖος εἶμαι. Ἐβρυχε καὶ δὲν θὰ ἐπιστρέψῃ πλέον ! Ποῦ νὰ τὸν συλλάβω πλέον τόρα ; Πῶς κατώρθωσα νὰ γελασθῶ ἐγὼ, ὁ Φιζ, ὁ ὁποῖος ἔχω ἐπάνω μου τὸ ἐνταλμα τῆς συλλήψεώς του ! Ἀναντιρρήτως εἶμαι ζῶων !

Οὕτω διελογίζετο ὁ ἀστυνομικὸς πράκτωρ Φιζ, ἐνῶ βραδεῖαι δι' αὐτὸν παρήρχοντο αἱ ὥραι. Δὲν ἤξευρε τί νὰ κάμῃ, καὶ τῇ ἤρχετο πολλάκις ἡ διάθεσις νὰ ἐξομολογηθῇ τὰ πάντα εἰς τὴν κ. Ἄουδᾶ. Ἄλλ' ἔνοει, πῶς θ' ἀπεδέχετο τοὺς λόγους του ἡ νεαρὰ γυνή. Τί λοιπὸν ν' ἀποφασίσῃ ; Τῷ ἤρχετο σχεδὸν ἡ ἰδέα νὰ τραπῆ πρὸς τὰς εὐρείας λευκὰς πεδιάδας, εἰς καταδίωξιν τοῦ Φόγ, καὶ ἐσφόνει ὅτι δυνατὸν ἦτο νὰ τὸν ἐπανεῦρῃ. Τὰ βήματα τοῦ ἀποσπάσματος ἦσαν ἔτι τετυπωμένα ἐπὶ τῆς χιόνος. . . ἀλλὰ μετὰ μικρὸν ἐξηλείφθη πᾶν ἔγνος, ὑπὸ νέον νιφάδων στρώμα.

Τότε κατέλαβε τὸν Φιζ ἡ ἀποθάρρυνσις, καὶ ἀκατάσχετος τῷ ἦλθεν ὄρεξις νὰ παραιτηθῇ τοῦ περαιτέρω ἀγῶνος. Τῷ παρείχετο δ' ἀκριβῶς τὴν στιγμὴν ἐκείνην ἡ εὐκαιρία νὰ καταλίπῃ τὸν σταθμὸν τοῦ Καίρνε, καὶ νὰ ἐξακολουθήσῃ τὴν πλήρη ἀποτυχίαν ἐκείνην ὁδοιπορίαν.

Τὴν δευτέραν μετὰ μεσημβρίαν ὥραν, ἐνῶ πυκνὴ εἶε κατέπιπτεν ἡ χιὼν, μακροὶ συριγμοὶ ἤ-

κούθησαν ἐξ ἀνατολῶν, καὶ σκιά τις κολοσιαία, ἧς προηγεῖτο λάμψις ὑπέρυθρος, προὐχόμεναι βραδέως, αὐξανόμενη μεγαλῶς ὑπὸ τῆς δριμύτης, ἧτις παρείχεν εἰς αὐτὴν φανταστικὴν τινα θέαν.

Ἐν τούτοις οὐδεμίαν ἐτι ἀνεμένετο ἐξ ἀνατολῶν ἀμαξοστοιχία. Ἡ δὲ διὰ τοῦ τηλεγράφου ζητηθεῖσα βοήθεια δὲν εἶχεν ἐτι καιρὸν νὰ φθάσῃ, ἢ δὲ ἀπὸ τῆς Ὀμάχης εἰς ἅγιον Φραγκίσκον ὁδεύουσα ἀμαξοστοιχία τὴν ἐπαύριον μόνον ἐμελλε νὰ διαβῆ. Ἄλλ' ἐντὸς ὀλίγου διελύθησαν αἱ ἀπορίαι.

Ἡ ἀτμομηχανὴ ἐκείνη, ἧτις προὐχόμεναι βραδεία καὶ συρίζουσα, ἦτο αὐτὴ ἡ τοῦ ζεύγματος ἀποσπασθεῖσα, ἧτις εἶχεν ἐξακολουθήσει τὸν δρόμον τῆς διὰ ταχύτητος καταπληκτικῆς, φέρουσα ἀδρανεῖς τὸν μηχανικὸν καὶ τὸν θερμομαστῆν. Ἐπὶ πολλὰ οὕτω μίλια ἐτρέξεν ἐπὶ τῶν σιδηρῶν ἐλασμάτων· εἶτα δὲ σβεσθέντος τοῦ πυρός τῆς, ἐνεκεν ἐλλείψεως καυσίμου ὕλης, καὶ διασταλέντος τοῦ ἀτμοῦ, ἐβράδυνεν ἡ πορεία τῆς, καὶ μετὰ μίαν περίπου ὥραν ἴστατο εἰς ἀπόστασιν εἰκοσι περίπου μιλίων ἀπὸ τοῦ σταθμοῦ τοῦ Καίρνε.

Οὔτε ὁ μηχανικὸς οὔτε ὁ θερμομαστῆς εἶχον φανερῶς μετὰ μακρὰν δὲ λιποθυμίαν συνῆλθον εἰς ἑαυτούς.

Τότε ἐστάθη ἡ ἀτμομηχανὴ, ὁ δὲ μηχανικὸς, βλέπων περὶ ἑαυτὸν τὴν ἔρημον καὶ τὴν μηχανὴν τοῦ μόνου, χωρὶς ἀμαξῶν, ἐνόησε τὰ διατρέξαντα. Καὶ δὲν κατώρθωσε μὲν νὰ μαντεύσῃ πῶς ἡ μηχανὴ εἶχεν ἀποχωρισθῆ τοῦ ζεύγματος, οὐδ' ἐπὶ στιγμὴν ὅμως ἀμφέβαλεν, ὅτι ἡ ἀμαξοστοιχία, μείνασα ὀπίσω, εὕρισκετο εἰς θέσιν δυσχερῆ.

Ὁ μηχανικὸς δὲν ἐδίστασε τότε περὶ τοῦ πρακτέου. Φρόνιμον μὲν ἦτο νὰ ἐξακολουθήσῃ βαίνων πρὸς τὴν Ὀμάχην, κινδυνῶδες δὲ βεβαίως νὰ ἐπιστρέψῃ πρὸς τὴν ἀμαξοστοιχίαν, ἣν ἐλήστευον ἐτι πιθανῶς οἱ Ἴνδοι. Ἄδιόφορον! Πτυκταί τινες ἀνθρώπων καὶ ζύλων ἐρήφθησαν εἰς τὴν κάμινον, τὸ πῦρ ἀνήθη ἐκ νέου, ἡ πίεσις κῆξησε, καὶ τὴν δευτέραν σχεδὸν μετὰ μεσημβρίαν ὥραν, ἡ μηχανὴ ὠπισθοδρόμει πρὸς τὸν σταθμὸν τοῦ Καίρνε.

Ἡ μηχανὴ αὕτη ἦτο ἡ ἐν τῇ δριμύτη συρίζουσα, οἱ δὲ προσδοκῶντες ὀδοιπόροι μεγάλας ἐχάρησαν, βλέποντες τὴν ἀτμομηχανὴν ζευγνομένην εἰς τὸ ἄκρον τῆς ἀμαξοστοιχίας, καὶ μέλλοντες οὕτω νὰ ἐξακροληθῶσι τὴν τοσοῦτον ἀτυχῶς διακοπεῖσαν ὀδοιπορίαν των.

Ἄμα φθάσῃ τῆς μηχανῆς, ἡ κ. Ἄουδά, καταλιπούσα τὸν σταθμὸν, ἠρώτησε τὸν ὀδηγόν:

— Θ' ἀναχωρήσετε εὐθύς;

— Ἀμέως, κυρία.

— Ἄλλ' οἱ αἰχμαλώτοι, . . . οἱ δυστυχεῖς μας συνοδοιπόροι. . .

— Δὲν ἔμπορῶ νὰ διακόψω τὴν ὑπηρεσίαν, ἀπήντησεν ὁ ὀδηγός.

— Καὶ πότε θὰ ἔλθῃ ἀπὸ τὸν ἅγιον Φραγκίσκον ἡ ἄλλη ἀμαξοστοιχία;

— Αὔριον τὸ βράδυ, κυρία μου.

— Αὔριον τὸ βράδυ; Ἄλλὰ θὰ ἦνε πολὺ ἀργά. Πρέπει νὰ περιμείνετε. . .

— Ἀδύνατον, ἀπήντησεν ὁ ὀδηγός. Ἄν θέλετε ν' ἀναχωρήσετε, ἐμβάτε εἰς τὴν ἀμαξάν.

— Δὲν θ' ἀναχωρήσω, ἀπήντησεν ἡ νεαρὰ γυνή.

Ὁ Φίξ ἤκουσε τὸν διάλογον τοῦτον ἐνῶ δὲ πρὸ μικροῦ, ὅτε τοῦ ἔλειπε πᾶν μέσον μετασφῆρας, ἀπόφασιν εἶχε νὰ ἐγκαταλείψῃ τὸ Καίρνε, τὴν στιγμὴν αὐτὴν, ὅτε ἡ ἀμαξοστοιχία ἦτο ἐνώπιόν του, ἐτοίμη ν' ἀναχωρήσῃ, ἀκατάσχετος τις δύναμις τὸν ἐκράτει. Ἡ κρηπίς ἐκείνη τοῦ σταθμοῦ τοῦ ἔκαιε τοὺς πόδας, καὶ δὲν ἠδύνατο ἐν τούτοις νὰ τὴν ἀφήσῃ. Ἦρχιζε πάλιν ἡ ἐνδράμχος ἀγωνία του, ἡ ἀγανάκτησις τῆς ἀποτυχίας τὸν ἐπνιγε, καὶ ἀπόφασιν εἶχε νὰ πολεμήσῃ μέχρις ἐσχάτων.

Οἱ ὀδοιπόροι ἐντούτοις καὶ τινες τῶν τραυματιῶν—ἐν οἷς καὶ ὁ συνταγματάρχης Πρόκτορ, οὐτινος ἡ κατάστασις ἦτο λίαν σοβαρά—εἶχον ἐπιβῆ τῶν ἀμαξῶν. Ἦκούετο δὲ ὁ βόμβος τοῦ ὑπερθερμανθέντος λέβητος, καὶ ὁ ἀτμός ἐξήρχετο διὰ τῶν ἐπιστομιῶν. Μετὰ μικρὸν ἐσύριζεν ὁ μηχανικὸς, ἡ ἀμαξοστοιχία ἐκίνησε, καὶ ἠφανίσθη ταχέως, μιγνύουσα τὸν λευκὸν τῆς ἀτμῶν πρὸς τὰς νιφάδας τῶν χιόνων.

Ὁ ἀστυνομικὸς πράκτωρ Φίξ εἶχε μείνει.

Στιγμαὶ τινες παρήλθον. Ὁ καιρὸς ἦτο ἐλεεινός, τὸ ψῦχος δριμύ, ὁ δὲ Φίξ, καθήμενος ἐπὶ τινος ἀκάμνου, ἐντὸς τοῦ σταθμοῦ, ἔμενεν ἀκίνητος, καὶ ἐφαίνετο κοιμώμενος μᾶλλον. Ἡ κ. Ἄουδά, βία τῆς θυέλλης, κατέλειπεν ἀπὸ στιγμῆς εἰς στιγμὴν τὸ δωμάτιον, ὅπερ εἶχε παραχωρηθῆ εἰς αὐτὴν, προσέβαινε μέχρι τῆς ἄκρας τοῦ κρηπιδώματος, καὶ προσεπάθει νὰ διδῆ διὰ τοῦ χιονοστροβίλου ἐκείνου, θέλουσα νὰ διαπεράσῃ τὴν περιορίζουσαν τὸν ὀρίζοντα ὀμίχλην, καὶ τείνουσα τὸ οὖς πρὸς ἐνδεχόμενόν τινα θόρυβον. Οὐδὲν ὅμως ἐφαίνετο οὐδ' ἠκούετο, καὶ ἐπανήρχετο πάλιν ἄθυμος ἡ νεαρὰ γυνή εἰς τὰ δωμάτιόν τῆς, ἵνα ἐξέλθῃ μετὰ μικρὸν ἐκ νέου, ἀνωφελῶς καὶ πάλιν.

Ἐπῆλθε τέλος ἡ ἑσπέρα, καὶ τὸ μικρὸν ἀπόσπασμα δὲν εἶχεν ἐτι ἐπιστρέψει. Ποῦ ἦτο τὴν στιγμὴν ἐκείνην; Ἐρῆσασε τοὺς Ἴνδους; Ἐπολέμησε κατ' αὐτῶν, ἢ ἔθβαινεν εἰκῆ, παραπλανηθὲν διὰ τῆς ὀμίχλης; Ὁ λοχαγὸς τοῦ φρουρίου Καίρνε ἦτο λίαν ἀνήσυχος, καὶ τοι προσεπάθει νὰ κρύψῃ τὴν ἀνησυχίαν του.

Μετὰ μικρὸν ἐνύκτωσεν, ἡ χιὼν ἐπιπτεν ἀραιότερα, ἀλλὰ τὸ ψῦχος κατέστη δριμύτερον. Τὸ ἀφορώτερον βλέμμα δὲν ἠδύνατο νὰ ἀνεύσῃ

ἀνευ πρόβου εἰς τὴν ἀπειρον ἐκείνην σκοτίαν, τὴν καλύπτουσαν ἐν βαθείᾳ σιγῇ τὴν κοιλάδα, ἧς τὴν φοβεράν ἠρεμίαν οὔτε πτηνοῦ ἐτάρασσε πτήσις οὔτε θηρίου διεκόπτε βρυχηθμός.

Καθ' ὅλην αὐτὴν τὴν νύκτα ἡ κ. Ἄουδά, πλήρης ἀγωνίας καὶ ἀπαισιῶν προαισθημάτων, περιεπλανήθη κατὰ τὰ ἄκρα τοῦ λειμῶνος, ἡ δὲ φαντασία τῆς ἔφερεν αὐτὴν μακρὰν καὶ μυρίους ἀνέπλαττεν αὐτῇ κινδύνους. Ἀνεκδιήγητον εἶνε τί ὑπέφερε κατὰ τὰς μακρὰς καὶ ἀτελευτήτους ἐκείνας ὥρας.

Ὁ Φίξ ἔμενεν ἀκίνητος εἰς τὴν θέσιν του, ἀλλ' οὐδ' αὐτὸς ἐκοιμάτο. Στιγμὴν τινα ἀνθρωπῶς τις τὸν ἐπλησίασε καὶ τῷ ἐλάλησε μάλιστα, ἀλλ' ὁ πράκτωρ τὸν ἀπέπεμψεν, ἀπαντήσας δι' ἀρνητικὸν νεύματος εἰς τοὺς λόγους του.

Οὕτω παρήλθεν ἡ νύξ, καὶ τὴν πρωῖαν ὁ ἡμισέστος τοῦ ἡλίου δίσκος ἀνέτειλεν εἰς δριμυλῶδη ὀρίζοντα. Οὐχ ἦττον τὸ βλέμμα ἠδύνατο νὰ ἐκταθῆ εἰς ἀπόστασιν δύο μιλίων. Ἄλλ' ἡ μεσημβρία, πρὸς ἣν εἶχε διευθυνθῆ ὁ Φιλέας Φόγ μετὰ τοῦ μικροῦ ἀποσπάσματος ἦτο πάντῃ ἐρημος.

Τὴν ἐβδόμην ὥραν τῆς πρωῆς ὁ λοχαγός, λίαν ἀνήσυχος, δὲν ἤξευρε τί νὰ πράξῃ. Νὰ στείλῃ καὶ ἄλλο ἀπόσπασμα εἰς βοήθειαν τοῦ πρώτου; Νὰ θυσιάσῃ καὶ νέους ἀνδρας, ἐλαχίστην ἔχων πιθανότητα νὰ σώσῃ τοὺς θυσιασθέντας ἤδη; Ἄλλ' ὁ διαταγμὸς τοῦ ὀλίγου διήρκεσε· καλῶν δὲ διὰ νεύματος ἕνα τῶν ὑπολοχαγῶν τριῶν, ἐδίδεν ἤδη αὐτῷ τὴν διαταγὴν νὰ προῆθῃ εἰς κατασκόπευσιν πρὸς νότον, ὅτε αἰφνης ἠκούσθησαν πυροβολισμοί. Σύνθημα ἦτο ἄρα γε; Οἱ στρατιῶται ὤρμησαν ἔξω τοῦ φρουρίου, καὶ εἶδον εἰς ἀπόστασιν ἡμίσεος μιλίου μικρὸν τι στίφος ἐπανερχόμενον ἐν τάξει, ἠγουμενόν τοῦ κ. Φόγ, καὶ βαίνοντος παρ' αὐτῷ τοῦ Πονηρίδου καὶ τῶν ἄλλων δύο ὀδοιπόρων, σωθέντων ἐκ τῶν χειρῶν τῶν Σινῶ.

Δέκα μίλια μακρὰν τοῦ φρουρίου Καίρνε συνεκροτήθη μάχη. Ὀλίγας στιγμὰς πρὸ τῆς ἀφίξεως τοῦ ἀποσπάσματος ὁ Πονηρίδης καὶ οἱ δύο του σύντροφοι ἐπάλαιον ἤδη κατὰ τῶν φυλάκων των, καὶ ὁ γάλλος εἶχε καταβάλλει τρεῖς διὰ τῶν πυγμῶν του, ὅτε ὁ κύριός του καὶ οἱ στρατιῶται ἐφθασαν εἰς βοήθειάν των.

Πάντες, σωτῆρες καὶ σωθέντες, ἐγένοντο δεκτοὶ ἐν κραυγαῖς ἀγαλλιᾶσεως, καὶ ὁ Φιλέας Φόγ διένειμεν εἰς τοὺς στρατιώτας τὴν ἀμοιβήν, ἣν τοῖς εἶχεν ὑποσχεθῆ, ἐνῶ ὁ Πονηρίδης ἐπανελάμβανε, οὐχὶ πάντῃ ἀδίκως:

— Χωρὶς ἄλλο, πολὺ στοιχίζω τοῦ αὐθέντου μου!

Ὁ Φίξ ἐθεώρει σιωπηλὸς τὸν κ. Φόγ, καὶ δύσκολον θὰ ἦτο ν' ἀναλύσῃ τις τὰ ἐν αὐτῷ ἀντιμαχόμενα αἰσθήματα. Ἡ δὲ κ. Ἄουδά ἔδραζε τὴν χεῖρα τοῦ εὐπατρίδου καὶ ἔσφιγγεν αὐτὴν ἀφώνως διὰ τῶν χειρῶν τῆς.

Ὁ Πονηρίδης ἐν τούτοις, αἰ' ἀφίχθεις, ἐξήτησε τὴν ἀμαξοστοιχίαν, ἐλπίζων ὅτι θ' ἀνεύρισκεν αὐτὴν ἐν τῷ σταθμῷ, ἐτοίμην ν' ἀναχωρήσῃ εἰς Ὀμάχην, καὶ ὅτι θὰ ἐκερδαίνετο ὁ ἀπολεσθεὶς χρόνος.

— Ἡ ἀμαξοστοιχία! ἡ ἀμαξοστοιχία! ἀνεκράξεν.

— Ἀνεχώρησεν! ἀπήντησεν ὁ Φίξ.

— Καὶ ἡ ἐπομένη πότε ἐρχεται; ἠρώτησεν ὁ Φιλέας Φόγ.

— Τὸ βράδυ μόλις.

— Ἄ! ἀπήντησε μόνον ὁ ἀπαθὴς Ἄγγλος.

[Ἐπιστὴ συνέχεια.]

Η ΤΑΥΤΟΤΗΣ

διήγημα Ἐδγάρδου Πόου.

Τὸ αἰσθητὸν μου πρὸς τὴν Μορέλλαν ἦτο δλόψυχός τις, ἀλλὰ καὶ ἱκανῶς ἰδιότροπος ἀγάπη. Συναντήσας τὴν κόρην ταύτην πρὸ τινῶν ἐτῶν ἠσθάνθην ἀμέσως τὴν καρδίαν μου φλεγομένην. Ἡ φλόξ ὅμως αὕτη οὐδὲν εἶχε πρὸς τὸν ἔρωτα κοινόν· ἡ δὲ ἀδημονία μου ἠῤῥεξε καθ' ἐκάστην ἐκ τῆς πεποιθήσεως, ὅτι οὔτε τὸ εἶδός τῆς ἤθελον δυνηθῆ ποτε νὰ ὀρίσω, οὔτε τὴν σφοδρότητα αὐτῆς νὰ κατευνάσω. Ὅπως δὴποτε ἡ συμπάθεια ἡμῶν ἦτο ἀμοιβαία καὶ ἀπέληξεν μετ' οὐ πολὺ εἰς γάμον. Οὐδέποτε ὠμίλησα εἰς τὴν Μορέλλαν περιπαθῶς ἢ ἐζήτησα παρ' αὐτῆς ἔρωτικὰς συγκινήσεις. Ἡ σύζυγός μου ἐν τούτοις μόνον μέλημα εἶχε πῶς νὰ μ' εὐχαριστήσῃ καὶ φεύγουσα πᾶσαν ἄλλην κοσμικὴν φροντίδα κατεγίνετο ἀποκλειστικῶς εἰς τούτο. Τὸ κατ' ἐμὲ δὲν ἠδύνατο νὰ λογιθῶ, ἐν ἀρχῇ τοῦλάχιστον, δυστυχής. Ἡ περιέργεια μεθ' ἧς ἐζήτησαν νὰ ἐμβατεύσω εἰς τῶν ἰδίων μου αἰσθημάτων τὸ μυστήριον ἐφυγάδευε τὴν πληξίν, τὰ δὲ κατέχοντά με ὄνειρατα ἦσαν πιθανῶς προτιμότερα τῆς συνήθους πεζῆς εὐδαιμονίας.

Ἡ πολυμάθεια τῆς Μορέλλας ἦτο ἐκ τῶν ἀσυνήθων, τοῦ δὲ πνεύματός τῆς ἡ πτήσις πολλὰς ἀκαταμέτρητος, ὥστε συναναστρεφόμενος μετ' αὐτῆς εἶχον ἦθος μαθητοῦ. Πρέπει ὅμως νὰ εἶπω ὅτι ἡ σύζυγός μου ἀνατραφεῖσα ἐν Πρεσβούργῳ εἶχε πρὸ πάντων ἐπιδοθῆ εἰς τὴν μελέτην τῶν μυστικιστῶν ἐκείνων γερμανῶν συγγραφέων, ὧν τὰ ὑπερβατικὰ ὄνειροπολήματα ὑπῆρξαν ἡ πρώτη οὕτως εἰπεῖν ἐξάνθησις τῆς γερμανικῆς φιλολογίας. Τὰ τοιαῦτα παρακμάσαντα ἤδη ἔργα ἦσαν, ἀγνωῶ πῶς, τὰ εὐνοούμενα καὶ διηγετῆ τῆς Μορέλλας ἀναγνώσματα. Ἄν δὲ κατέστησαν μετ' ὀλίγον καὶ ἰδικὰ μου, τοῦτο πρέπει ν' ἀποδοθῆ εἰς μόνην τὴν πασιγνωσταν καὶ παντοδύναμον ἐπιρροὴν τῆς ἔξεως καὶ τοῦ αἰετοῦ πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν παραδείγματος. Ἄλλὰ μὴ ὑπαρχούσης, φαίνεται, παρ' ἐμοὶ προδιαθέσεως πρὸς τὸν μυστικισμὸν, αἱ ἀναγνώσεις αὐταὶ ὀλίγον ἐπενήργουν ἐπὶ τῆς διανοίας μου καὶ ἐτι

ὀλιγώτερον ἐπὶ τῆς διαγωγῆς. Πεποιθὸς εἰς τοῦτο ἠκολούθηον τὴν γυναῖκά μου τυφλῶς καὶ ἀπόθως εἰς τὰς ἐρεβώδεις στοὰς τοῦ μυστικοῦ λαβυρίνθου. Προϊόντος ἐν τούτοις τοῦ χρόνου, μοὶ συνέβαινε πολλάκις, ἐνῶ ἔκλυτον ἐπὶ τῶν κατηραμένων ἐκείνων σελίδων, νὰ αἰσθανθῶ ἐγειρόμενον ἐν ἐμοὶ τὸν διψαλέον δαίμονα τῆς μεταφυσικῆς περιεργείας. Ἡ Μορέλλα ἐστήριζε τότε τὴν χειρὰ τῆς ἐπὶ τῆς ἰδικῆς μου καὶ, ἀνακινούσα τὴν τέφραν τῆς παρωχημένης φιλοσοφίας, συνέλεγεν ἐν αὐτῇ καὶ μοὶ ἀπήγγελλε σοβαροῦς τινὰς καὶ παραδόξους χρησμούς, ὧν πᾶσα λέξις ἐνεχαράσσετο ἐν τῇ μνήμῃ μου ὡς εἰς μαρμαρίνην πλάκα. Ἐπὶ ὧρας ὀλοκλήρους ἠκρωμένῃ ὡς ἐν ὄνειρῳ τὴν μελωδίαν τῆς φωνῆς τῆς, μέχρις οὗ οἱ γλυκύτατοι ἐκείνοι φθόγγοι μοὶ ἐπροξένουν ἐπὶ τέλους εἰδός τι ῥίγους, ὡς οὐδὲν ἔχοντες κοινὸν πρὸς οὐδένα ἄλλον ἐπὶ τῆς γῆς ἔχον. Ἡ ἠδονὴ μου μετεβάλλετο οὕτω εἰς βάσανον καὶ φρίκην, ὡς μετεβλήθη ἡ χλοερὰ κοιλάς τοῦ Χινὼμ εἰς γέενναν πυρός.

Περιττὸν νομίζω νὰ ὀρίσω ποῖα ἦσαν τὰ προβλήματα, ἅτινα προέκυπτον ἐκ τῆς ἀναγνώσεως τῶν εὐρωπιῶντων ἐκείνων τόμων, καὶ ὑπῆρξαν ἐπὶ πολὺν χρόνον τὸ μόνον ἀντικείμενον ὀμιλίας μεταξὺ ἐμοῦ καὶ τῆς Μορέλλας. Οἱ ἐγκύψαντες ἐπὶ τῆς τοιαύτης φιλοσοφίας καλῶς γνωρίζουσι ταῦτα, οἱ δὲ ἄδαεις αὐτῆς ἀδύνατον εἶναι νὰ ἐννοήσωσι δι' οἷας δὴποτε ἐξηγήσεως τοὺς φοβεροὺς ἐκείνους γράφους. Ὁ ἰδιόρρυθμος πανθεϊσμός τοῦ Φίχτε, ἡ ἐκ τοῦ συστήματος τῶν Πυθαγορείων ἀνασκαφεῖσα παλιγγενεσία, πρὸ πάντων δὲ τὸ δόγμα τῆς ταυτότητος τοῦ Σχελιγγίου, ἦσαν τὸ προσφιλέσταθμα τῶν παρεκβάσεων τῆς εὐφραντάσου Μορέλλας. Ἡ ταυτότης αὕτη, ἡ κληθεῖσα προσωπική, συνίσταται κατὰ τὸν Λόκκιον εἰς τὴν ἐπιμονὴν τοῦ λογικοῦ ὄντος, λέγοντες δὲ πρόσωπον ἐννοοῦμεν οὐσίαν σκεπτομένην καὶ ἔχουσαν συνειδήσιν τῆς ὑπάρξεως αὐτῆς, ἀφοῦ μόνῃ ἡ συνειδήσιν αὕτη διακρίνει ἕκαστον ἡμῶν ἀπὸ τῶν ἄλλων σκεπτομένων ὄντων καὶ συνιστᾷ τὴν προσωπικὴν ταυτότητα. Ἡ ἰδέα τῆς προσωπικῆς ταύτης ταυτότητος, τῆς παραμενούσης καὶ μετὰ θάνατον ἢ συναποθνήσκουσας μετὰ τοῦ σώματος, ἦτο πρόβλημα κινουμένων εἰς τὸν ὑπέρτατον βαθμὸν τὸ ἐνδιαφέρον μου, οὐ μόνον διὰ τὰς ἀμέσους αὐτοῦ ἐπὶ τῆς ἀνθρωπίνης τύχης συνεπίας, ἀλλὰ πολὺ μᾶλλον διὰ τὸν παράδοξον καὶ ἀνήσυχον τρόπον μεθ' οὗ ὀμιλεῖ περὶ τούτου ἡ Μορέλλα.

Ἡ στενοχωρία ἐν τούτοις, ἦν μ' ἐπροξένει ἡ μυστηριώδης φύσις τῆς γυναικὸς μου, ἠδύνατο καθ' ἑκάστην. Ἡ δροσώδης πρόσφαισις τῶν ὠχρῶν τῆς δακτύλων, ἡ λάμψις τοῦ μελαγχολικοῦ αὐτῆς βλέμματος καὶ πρὸ πάντων ἡ ὑπερκύκνειος ἐμμέλεια τῆς φωνῆς τῆς μοὶ ἐνεποιῶν αἰσθησὶν σχεδὸν ἀφόρητον. Ἡ Μορέλλα ἠσθά-

νετο τοῦτο, ἀλλ' οὐδέποτε παρεπονεῖτο. Ἐφαίνετο δὲ καὶ σαφῶς γνωρίζουσα τὴν ἀγνωστον εἰς ἐμὲ αἰτίαν τῆς βαθμιαίας μετατροπῆς τῆς στοργῆς μου εἰς ἀντιπάθειαν· ἀλλ' ἀπέφευγε πᾶσαν ἐξήγησιν ἢ καὶ ἀπλοῦν εἰς τοῦτο ὑπαινιγμόν. Καίτοι ὅμως φιλόσοφος, ἡ σύζυγός μου ἦτο ἐν τούτοις γυνή, ἡ δὲ ψυχρότης μου, ἦν ὑπέμενον ἀγογγύστως ὡς πεπωμένην συμφορὰν, ἥσκει ὀλεθρίαν ἐπίδρασιν ἐπὶ τῆς ὑγείας αὐτῆς, παρακμαζούσης καθ' ἑκάστην. Ἡ φθίσις ἐνετύπων ἐπὶ τέλους τὰ ἐρυθρὰ αὐτῆς στίγματα ἐπὶ τῶν παρειῶν τῆς καὶ καθίσταντο ἐπίσημοι τοῦ μετώπου τῆς αἰ φλέβες. Ταῦτα βλέπων κατελαμβανόμεν ὑπὸ ἀδιηγήτου τινὸς οἰκτου· ἅμα ὅμως ἠντικρούζον τὴν ἀστραπὴν τοῦ βλέμματός τῆς, τοῦ τοσαύτης ἀνταντακλῶντος σκέψεως, κατελαμβανόμεν ὑπὸ ζάλης καὶ σκοτοδίνης, ὡς ὁ ῥίπτων τὸ βλέμμα εἰς ἄβυσσον ζοφεράν καὶ ἀκαταμέτρητον.

Ἀναγκάζομαι ἤδη νὰ ὀμολογήσω ὅτι ἐφθασα νὰ περιμένω μετ' ἐπιτεινομένης καθ' ἑκάστην ἀνυπομονησίας τὴν στιγμὴν τοῦ θανάτου τῆς Μορέλλας. Ἄλλ' ἡ ἀπομείνασα αὐτῇ ὀλίγη πνοὴ ἐπέμενον ἀντεχομένη τοῦ καταρρέοντος σώματος ἐπὶ πολλὰς ἔτι ἡμέρας, ἐβδομάδας καὶ ἀτελευτήτους μῆνας, μέχρις οὗ τὰ πάσχοντα νεῦρά μου κατίσχυσαν ἐντελῶς τοῦ λογικοῦ καὶ ἤρχισα νὰ καταρῶμαι τὰς ἀναβολὰς ταύτας, μετρῶν μετὰ πυρετώδους δυσφορίας τὰς ὥρας καὶ αὐτὰ τὰ λεπτὰ ἅτινα, ἐφ' ὅσον τὸ εὐγενὲς τοῦτο πλάσμα ἔκλινε πρὸς τὸν τάφον, μοὶ ἐφαίνοντο μηκυνόμενα ἐπ' ἀπειρον, ὡς ἡ σκιά τῶν σωμάτων φθινούσης τῆς ἡμέρας.

Φθινοπωρινὴν τινα τέλος πάντων ἐσπέραν ἡ Μορέλλα μ' ἐκάλεσε παρὰ τὴν κλίνην τῆς. Λεπτὸς πέπλος διαφανοῦς ὀμίχλης ἠπλοῦτο ἐπὶ τὴν γῆν, ἐνῶ ὁ δῦων ἠλιος ἀνῆπτε πυρκαϊὰς ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας τῶν ὑδάτων καὶ ἐχρῦσσε τὰ μακρινόμενα φύλλα τοῦ δάσους. Ἡ στολὴ τοῦ Ὀκτωβρίου ἦτον οὕτω εὐχρῶς καὶ στιλπνῆ, ὥστε ἠθελέ τις εἰπεῖ ὅτι τῆς Ἰριδος τὰ χρώματα κατέπεσαν ἐξ οὐρανοῦ ἐπὶ τῆς γῆς.

— Ὁραία ἡμέρα, μοὶ εἶπε, διὰ τοὺς μένοντας ἐπὶ τῆς γῆς, ἀλλ' ἔτι ὄραιοτέρα διὰ τοὺς ἀναβαίνοντας εἰς τὸν οὐρανόν. Μετ' ὀλίγον ἀποθνήσκω, ἀλλ' ἐν τούτοις θέλω ζῆσαι.

Μὴ δυνάμενος ν' ἀπαντήσω ἠσπᾶσθην αὐτὴν ἐπὶ τοῦ μετώπου.

— Δὲν ἐπέπρωτο, ἐξηκολούθησε, νὰ μ' ἀγαπήσης ζῶσαν· ἀφοῦ ὅμως ἀποθάνω θέλεις μὲ λατρεύσει. Φέρω ἐν ταῖς κόλπαις μου τεκμήριον τοῦ παρελθόντος ὡς σκιά ἔρωτός σου. Τὸ τέκνον ἡμῶν θέλει ἐπιζῆσαι· ἀλλ' οὐδὲ τοῦτο θέλει σὲ καταστήσει εὐτυχῆ. Αἱ ἡμέραι σου ἔσονται πλήρεις ἀνίας, ἥτις εἶναι τὸ διαρκέστερον τῶν ἀνθρωπίνων αἰσθημάτων, ὡς ἡ κυπάρισσος τὸ εὐζωότερον τῶν δένδρων. Αἱ ὦραι καθ' ἃς ἠδύ-

νασο νὰ εὐτυχήσης παρήλθον ἀνεπιστρεπτί, ἡ δὲ εὐτυχία δὲν ὀρέπεται δις ἐν τῷ βίῳ ὡς τὰ ποσειδῶνια ῥόδα δις τοῦ ἔτους. Τὰς λευκάς σου τρίχας δὲν θέλουν κοσμήσει οἱ στέφανοι τοῦ Ἀνακρέοντος, οὐδὲ θέλει σ' εὐφραίνει ὁ χυμὸς τῆς ἀμπέλου. Ὡς ὁ προσκυνητῆς τῆς Μέκκας, θέλεις φέρει ἐπ' ὤμων, ὅπου καὶ ἂν ὑπάγῃς, τὸ σάβανόν σου.

— Τί λέγεις, ἀνέκραξα, πῶς τὸ γνωρίζεις; Ἄλλ' ἡ Μορέλλα ἀπέστρεψε τὸ πρόσωπον, καὶ κλονισθεῖσα ὑπὸ ἐλαφροῦ σπασμοῦ ἔτεκε θυγάτριον, ἰδὼν τὸ φῶς καθ' ἣν στιγμὴν ἔκλειεν ἐκείνη τοὺς ὀφθαλμούς.

Ἡ παιδίσκη ἀνεπτύχθη σωματικῶς καὶ ἠθικῶς μετὰ ταχύτητος ἐκπληκτικῆς, καταστάσα ἐν βραχεῖ χρόνῳ τὸ ἐμψυχὸν ὁμοίωμα τῆς μητρὸς. Ἡ πρὸς αὐτὴν στοργὴ μου οὐτε ὅρα εἶχε οὐτε δύναται διὰ λέξεων νὰ περιγραφῇ· μετ' οὐ πολὺ ὅμως ἀπώλεσα ἐκ νέου τὴν ἡσυχίαν καὶ νέα πάλιν νέφη ἐπεσκίασαν καὶ ταύτην μου τὴν χαρὰν. Ἐκτακτὸν ἀληθῶς φαινόμενον ἦτο, ὡς ἤδη εἶπον, ἡ ταχύτης τῆς σωματικῆς τοῦ παιδίου ἀναπτύξεως, ἀλλ' ἔτι μᾶλλον ἀσυνήθεις καὶ φοβεραὶ ἦσαν αἱ σκέψεις, ὑφ' ὧν κατειγόμεν ἐπισκοπῶν τῆς διανοίας αὐτῆς τὰς προόδους. Καὶ πῶς ἦτο ἄλλως δυνατόν, ὅτε ἀνεκάλυπτον καθ' ἑκάστην ἐν τοῖς διαλογισμοῖς τοῦ θυγατροῦ τὴν δύναμιν καὶ δξύτητα τελείας γυναικός; Ὅτε ἤκουον τὰ ἀποφθέγματα τῆς πείρας ἀπορρέοντα ἐκ χειλέων παιδικῶν, καὶ διέκρινα τὰς φροντίδας καὶ τὰ πάθη τῆς ὀρίμου ἠλικίας σαφῶς εἰκονιζόμενα εἰς τὸ βάθος τῶν ἠδὴ μελαγχολικῶν αὐτῆς ὀφθαλμῶν; Ὅτε πάντα ταῦτα προσέβαλλον τὰς καταπλήκτους αἰσθήσεις καὶ ἀδύνατον ἀπέβη νὰ ἐκμείνω δισταζὼν ἀπέναντι ἐναργείας ψηλαφητῆς, πῶς ἦτο δυνατόν νὰ μὴ μὲ καταλάβωσι σκοτεινὰ ὑποψία καὶ ἀνέκφραστο ἀνεύχισμα ἐνθυμούμενον μετὰ φρίκης τὰς παραδόξους διηγήσεις καὶ τὰ μυστηριώδη ψυχολογικὰ θεωρήματα τῆς μακαρίτιδος Μορέλλας; Φοβούμενος μὴ καὶ ἄλλοι διακρίνωσιν ὅσα ἐβλεπον ἐγὼ ἔσπευσα ν' ἀπομονωθῶ μετὰ τῆς θυγατρὸς μου, εἰς ταύτην μόνην ἀφιερῶν ἀμερίστους πάσας μου τὰς ὥρας καὶ τὰς φροντίδας.

Ἐπὶ πολλὰ ἔτη ἐπεθεώρουν καθ' ἑκάστην τὴν ἐκφραστικὴν καὶ γλυκυτάτην ὄψιν τῆς κορασίδος μου καὶ καθ' ἑκάστην διέκρινα νέαν τινα ὁμοιότητα αὐτῆς πρὸς τὴν ἀποθανοῦσαν· ἡ δὲ ὁμοιότης αὕτη καθίστατο ἀπὸ ἡμέρας εἰς ἡμέραν μᾶλλον ἀκριβῆς, ὠρισμένη καὶ ἀνιερᾶ. Τὸ νὰ ὀμοιάζῃ τὸ μειδίχμά τῆς πρὸς τὸ μητρικόν, τοῦτο ἠδύναμην νὰ τὸ παραδεχθῶ, ἀλλ' ἡ ὁμοιότης αὕτη προέβαινε μέχρι ταυτότητος, ἥτις μ' ἐπροξένει ἀνατριχιάσιν· τὸ νὰ ἔχῃ ἡ θυγάτηρ τοὺς ὀφθαλμούς τῆς μητρὸς, ἦτο καὶ τοῦτο ἀνεκτόν, ἀλλ' οἱ ὀφθαλμοὶ οὗτοι εἰσέδουν εἰς τὰ ἄδυτα τῆς καρδίας μου ἀπαραλλάκτως ὡς οἱ τῆς Μορέλλας. Ὡς

ἐκείνη, οὕτω καὶ ἡ θυγάτηρ μου εἶχε μέτωπον εὐρὺ καὶ κυματίζουσαν κόμην, καὶ εἰς τὴν κόμην ταύτην συνέπλεκε δι' ἀπαραλλάκτου κινήσεως τοὺς χιονώδεις δακτύλους. Καὶ τῆς φωνῆς τῆς ὁ ἐμμελής ἔχος ἦτο ὁ αὐτός, καὶ διὰ τῆς τοιαύτης φωνῆς μοὶ ἀπέτεινε τὰς συνήθεις εἰς τὴν νεκρὰν λέξεις καὶ φράσεις, καὶ τοῦτο πρὸ πάντων ἐκορύφονε τὴν κατάπληξιν καὶ ταραχὴν μου.

Οὕτω παρήλθον δέκα ἔτη καὶ ἡ θυγάτηρ μου ἦτο ἀκόμη ἀνευ ὀνόματος ἐπὶ τῆς γῆς. Ἐγὼ τὴν ὀνόμαζον «κόρη μου» ἢ «ἀγάπη μου» καὶ ἀφοῦ πλὴν ἐμοῦ δὲν ἐγνώριζε κανένα, πᾶσα ἄλλη προσηγορία ἦτο περιττή. Τὸ ὄνομα τῆς Μορέλλας εἶχε συναποθάνει μετ' ἐκείνης καὶ οὐδέποτε ἀντήχησεν εἰς τὰ ὦτα τῆς θυγατρὸς τῆς, διότι μοὶ ἦτο ἀδύνατον νὰ τὸ προφέρω. Τούτων οὕτως ἐχόντων, ἡ τελετὴ τοῦ βαπτίσματος ἐπῆλθεν εἰς τὸν νοῦν μου μετὰ τῆς ἐλπίδος ὅτι ἤθελον δυνηθῆ νὰ φυγαδεύσω δι' αὐτῆς τ' ἀνησυχούντά με ὀχληρὰ φαντάσματα. Μετ' οὗ πολὺ τὰ πάντα ἤσαν ἔτοιμα καὶ ἡ τελετὴ εἶχεν ἀρχίσει ἤδη πρὶν δυνηθῶ ν' ἀποφασίσω περὶ τοῦ ὀνόματος. Πλεῖστα τοιαῦτα συνωθοῦντο εἰς τὰ χεῖλη μου, ἀρχαῖά τε καὶ νέα, ἐπιχώρια καὶ ξένα, ἐκφραστικὰ ἀγαθότητος, φρονήσεως, καλλονῆς ἢ σοφίας, καὶ ἀδύνατον μοὶ ἦτο ν' ἀποφασίσω μεταξὺ τούτων, οὐδὲν εὐρίσκων ἄξιον τῆς θυγατρὸς μου.

Τίς τότε κακὸς δαίμων ἐξήγειρεν ἐν ἐμοὶ τὴν ἀνάμνησιν τῆς νεκρᾶς καὶ ἔφερεν εἰς τὰ χεῖλη μου τὸ ὄνομα ἐκεῖνο, οὐ ἡ μόνη μνεία ἤρκει νὰ σταματήσῃ τοῦ αἵματός μου τὴν κυκλοφορίαν; Οὐχὶ ἐκὼν ἐγὼ, ἀλλὰ τοιοῦτο βεβαίως πονηρὸν πνεῦμα ἐψιθύρισε δι' ἐμοῦ εἰς τὸ ὄπιόν τοῦ ἱεροσυνοῦτος τὰς τρεῖς συλλαβὰς τοῦ ὀνόματος «Μορέλλα.» Ἄμα ἀντήχησαν αὐταὶ ἐν τῇ σιγῇ τῆς νυκτὸς ὑπὸ τοῦς θόλους τῆς ἐκκλησίας, ὠχρίασε καὶ ἐταράχθη ἡ ὄψις τῆς θυγατρὸς μου, ἥτις ἀνασκιρτήσασα εἰς τὸ ἄκουσμα ἐκεῖνο, τὸ πρωτάκουστον ἐν τούτοις αὐτῇ, ἀνήγειρεν εἰς οὐρανὸν τὸ διαυγὲς αὐτῆς βλέμμα καὶ κατέπεσεν ἐπὶ τῶν πλακῶν τοῦ ναοῦ κράζουσα «Ἰδοὺ ἐγὼ!»

Αἱ λέξεις αὗται ἤχησαν εὐκρινῶς εἰς τὸ οὖς μου καὶ ἐκείθεν ἐρρέυσαν συρίζουσαι ὡς ζέων μόλυβδος εἰς τὸν ἐγκέφαλόν μου. Πολλὰ παρήλθον ἔκτοτε ἔτη, οὐχὶ ὅμως καὶ τὸ ῥίγος τῆς φοβερᾶς ἐκείνης στιγμῆς. Ἐκτοτε οὐτε τὰ ἄνθη ἔχουσι δι' ἐμὲ ὄσμην οὔτε μ' εὐφραίνει ὁ χυμὸς τῆς ἀμπέλου· ἡ γῆ μοὶ φαίνεται σκοτεινὴ καὶ ἐπ' αὐτῆς ἐκτείνεται πυκνὴ σκιά κυπαρίσσου. Ἐν τῷ σκότει τούτῳ μίαν μόνην διακρίνω μορφὴν, τῆς Μορέλλας, καὶ ταύτης τὸ ὄνομα συρίζει ὁ ἄνεμος εἰς τὴν ἀκοήν μου καὶ μεταλέγει τῶν κυμάτων ὁ ῥόγχος. Ἄλλ' ἡ Μορέλλα ἀπέθανεν· ὅτε δὲ κατέθεσα αὐτὴν ἰδίαις χερσὶ ἐν τῷ οἰκογενειακῷ τάφῳ, ἐβρίγησα ἔτι μᾶλλον, οὐδὲν ἀνευρῶν ἔχους τῆς πρὶν ἐκεῖ κατατεθείσης πρώτης Μορέλλας.

Ε. Δ. Ρ.

ΑΜΕΡΙΚΑΝΙΚΟΝ ΣΧΟΛΕΙΟΝ

Ἐκ τῶν τοῦ Ἐδουάρδου Λαβουλαί.

Εὐρισκόμην ἐντός εὐρέως δωματίου, εἰς δὲ ἄλλο καὶ τὸ φῶς εἰσέρχοντο διὰ μεγάλων παραθύρων οἱ τοῖχοι ἦσαν καθαρῶτατοι, ἐκόσμου δ' αὐτοὺς εἰκόνες τῆς φυσικῆς ἱστορίας καὶ σχήματα τῆς φυσικῆς καὶ γεωμετρίας. Ἐκαστον παιδίον εἶχε τὸ ἀναλόγιόν του, μεμονωμένον τῶν ἄλλων διὰ τεσσάρων περίεξ αὐτοῦ διασταυρουμένων διόδων· καθήμενος δὲ πρὸ τῆς ἐστιλθωμένης τραπέζης, ἥτις ἔλαμπεν ὡς κάτοπτρον, μόνος καὶ ἀνευ γείτονος ὁ μαθητὴς εἶνε κύριος ἑαυτοῦ ὥστε εἴαν εἶνε ἀφηρημένος καὶ δὲν ἐργάζηται, ἐπ' αὐτοῦ πίπτει πᾶσα ἡ εὐθύνη. Ὁ παιδαγωγὸς καθήμενος ἐπὶ βήθρου ἐπιβλέπει δι' ἑνὸς βλέμματος τὰς μακρὰς ταύτας σειρὰς τῶν ἀναλογίων, τεθειμένων τῶν μὲν ὀπισθεν τῶν δὲ.

Εἰς γειτνιαζόν τι δωμάτιον κυρία τις¹ ἐδίδασκε γεωμετρίαν ἐπτά ἢ ὀκτώ νεανίας. Ἐν τινι τῶν μικρῶν αἰθουσῶν (ὑπάρχουσι δὲ ὀκτώ τοιαῦται), ἄλλη τις κυρία ἤρώτα παιδία ἑννέα καὶ δέκα ἐτῶν περὶ τῶν μεγάλων καὶ μικρῶν ποταμῶν τῆς Γαλλίας· ἐξεπλάγην δὲ διὰ τὴν μνήμην καὶ πολυμάθειάν των ἐγὼ ὁ Γάλλος, ὅστις ἐρωτώμενος περὶ τῶν ποταμῶν τῆς Ἀμερικῆς, θὰ ἐδυνάμην μόνον νὰ εἶπω εἰς τοὺς νέους τούτους πεπαιδευμένους τὸν Μισσισιππὴν, τὸν Ἰνδῶνα καὶ τὸν Ποτομάκ, τοὺς μόνους ποταμούς, ὧν τὰ ὀνόματα ἔμαθον κατὰ τὴν μαθητικὴν μου ἡλικίαν.

Τὴν γεωγραφίαν δὲ διεδέχθη ἡ γεγωνυία τῆ φωνῆ ἀνάγνωσις, καὶ ἡ ῥητορικὴ. Μικρὸς δὲ τις παῖς ἐνεκτῆς ἠγέρθη καὶ εὐτόλμως, ἀλλὰ σεμνῶς, ἀπήγγειλε περικοπὴν τινὰ ἐκ τῶν ποιητικωτέρων τοῦ Ἰαθάθα τοῦ Λογγφελλόβ. Καί τοι δὲ ὁ ἔκτακτος οὗτος νέος προέφερε διὰ τῆς ῥινός, κατὰ τὸ κοινὸν ἐλάττωμα ἐν Ἀμερικῇ, ἀπήγγειλεν ὅμως τὸ τεμάχιον τοῦτο μετὰ μεγάλης ἀκριβείας τόνου καὶ αἰσθημάτων. Ἐπάρχουσι δὲ περίφημοι ἡθοποιοί, οἵτινες οὐδέποτε ἐφθασαν εἰς τὴν τελειότητα ταύτην.

Μετὰ τὴν ποίησιν ἐπικολούθησεν ἡ ῥητορικὴ. Παιδίον δὲ τι, ἔχον ἐρυθρὰν κόμην, ἠγέρθη, ἔθεσε τοὺς πόδας του ἐρθογωνίως, καὶ διὰ φωνῆς ζωηρᾶς ἀπήγγειλεν ἐγκώμιον περὶ τῆς δόξης τῆς Ἀμερικῆς.

«Φίλοι καὶ συμπολίται,

«Καί τοι ὄντες ἐν τῇ παιδικῇ ἡλικίᾳ, ἐν τούτοις εἰσθε ἤδη ὁ πρῶτος λαὸς τοῦ κόσμου. Τίς εἶνε ὁ ἥρωας τοῦ τελευταίου αἰῶνος, ὁ μέγιστος καὶ ὁ κάλλιστος ἄνθρωπος, ὁ φίλος τῆς πατρίδος καὶ τῆς ἐλευθερίας; τὸ πᾶν ἀποκρίνεται ὁ Γεώργιος Βασιγκτῶν, Ἀμερικανός. Τίς ἦτο τότε ὁ μέγιστος φυσικός; ὁ Φραγκλίνος, Ἀμερικανός.

1. Ἐν τοῖς προκαταρκτικοῖς σχολείοις τῆς Ἀμερικῆς διδάσκουσι συνήθως γυναῖκες.

Ὁ μέγιστος θεολόγος; ὁ Ἰωανᾶθαν Ἐδουάρδος Ἀμερικανός. Τίς εἶνε ὁ μέγιστος νομολόγος τοῦ δεκάτου ἐνάτου αἰῶνος; ὁ δικαστὴς Στορὺ, Ἀμερικανός. Τίνες οἱ πρῶτοι ῥήτορες τοῦ αἰῶνός μας; Ὁ Κλαϊκ, ὁ Βέκστερ, ὁ Ἐδερρετ, ὁ Σούμερ, πάντες οὗτοι Ἀμερικανοί. Τίνες οἱ πρῶτοι ἱστορικοί; ὁ Πρεσκὸτ, ὁ Βανκρόφ, ὁ Λοθρόπ Μότλεκ, ὁ Τίκνορ, Ἀμερικανοὶ ἐπίσης. Τίς εἶνε ὁ πρῶτος φυσιολόγος; ὁ Ὄδουβὸν, Ἀμερικανός. Τίνες οἱ μέγιστοι ἠθικολόγοι καὶ ἀληθεῖς σοφοὶ τῆς ἡμετέρας ἐποχῆς; ὁ Κάνιγγ, ὁ Ἐμερσων, ὁ Πάρκερ, πάντες Ἀμερικανοί. Τίς εἶνε ὁ πρῶτος μυθιστοριογράφος τῆς ἐποχῆς μας; Ἡ Βήγερ Στόβ, Ἀμερικανίς. Τίνες δὲ οἱ μεγάλοι ἐφευρέται; ὁ Βιθνέη, ὅστις ἀνεκάλυψε τὴν μηχανὴν τοῦ καθαρίζον τὸν βμάβακα ὁ Φούλτον, ὁ ἐφευρὼν τὸ ἀτμόπλοον ὁ Μάρς, ὅστις ἐφευρε τὸν ἠλεκτρικὸν τηλεγράφων ὁ Μορὺ, ὅστις διέγραψε ἐπὶ τῶν θαλασσῶν ἀλανθάστους ὁδοὺς, πάντες Ἀμερικανοί.

«Θαρρεῖτε λοιπὸν, διότι τὸ μέλλον ἀνήκει εἰς ὑμᾶς. Πρὸ τοῦ τέλους τοῦ αἰῶνος θὰ εἰσθε ἑκατομύρια· τί δὲ θὰ εἶνε ἀπέναντι ὑμῶν ἡ ὑποδουλωμένη καὶ διηρημένη Εὐρώπη; Ἡ φύσις σᾶς ἔδωκε τὰς μεγίστας τῶν λιμνῶν, τοὺς μεγίστους τῶν ποταμῶν, τοὺς κάλλιστους τῶν λιμένων· ἔχετε δὲ γονίμους καὶ ἀπεράντους γαίης, τὰ μεταλλεῖα τῶν ἀνθρώκων σας εἶνε μεγάλη ὡς τὴν Γαλλίαν· διὰ τῆς βιομηχανίας ἀπεκτήσατε περισσοτέρους σιδηροδρόμους, περισσότερα ἀτμοκίνητα, περισσότερα πλοῖα ἢ ὅσα ἔχουσι πάντες ὁμοῦ οἱ ἀντιζήλοισις. Οἱ ἄνδρες σας εἶνε οἱ γενναϊότατοι καὶ οἱ τολμηρότατοι, καὶ οἱ εὐφρέστατοι τοῦ κόσμου· αἱ δὲ γυναῖκές σας, αἱ ὠραιόταται τῆς οἰκουμένης. Θάρρος λοιπὸν φυλὴ εὐλογημένη ὑπὸ τοῦ Οὐρανοῦ! ὁ κόσμος ἀνήκει εἰς σέ, διότι συγχρόνως εἶσαι ὁ φιλευθερώτατος καὶ ὁ χριστιανικώτατος τῶν λαῶν!»

— Μεταξὺ πασῶν τῶν ἀρετῶν, ἃς διδάσκετε τὰ τέκνα σας, εἶπον πρὸς τὸν διδάσκαλον, συμπεριλαμβάνετε καὶ τὴν μετριοφροσύνην;

— Ἐστὲ ἐπιεικέστερος, ἀπεκρίθη μετ' ἀμηχανίας. Ὅταν ἀνατρέψῃ τις τέκνα, εἶνε καλὸν νὰ ἐνισχύῃ τὴν φιλοπατρίαν, διότι δι' αὐτῆς βραδύτερον ἡ φιλαυτία δὲν πρωτεύει τῶν ἄλλων αἰσθημάτων. Ἄλλως τε οὐδεὶς ἀναμάρτητος. Ὁ Ἀγγλικὸς λαὸς εἶνε πεπεισμένος, ὅτι δικαίωματι γεννήσεως εἶνε ὁ βασιλεὺς τῶν θαλασσῶν· εἶμαι δὲ βέβαιος, ὅτι ἐν Γαλλίᾳ ἐπαναλαμβάνεται παντοιοτρόπως εἰς τὴν νεολαίαν, ὅτι οἱ Γάλλοι εἶνε ὁ πρῶτος λαὸς τῆς γῆς, καὶ ὅτι εἰς τὸν κόσμον ἐδόθησαν οἱ ὀφθαλμοὶ μόνον ὡς θαυμαζῆ αὐτόν.

— Ὅποια διαφορά, ἀνέκραξα ἡ Γαλλία εἶνε Γαλλία!

— Ἡ Ἀμερικῇ, εἶνε Ἀμερικῇ, ἐπανελάβε γε-

λῶν. Πάντες οἱ Χριστιανοὶ ἔχουσι τὴν αὐτὴν ματαιοφροσύνην καὶ οὐδεμίαν μωρία ὑπάρχει, εἰς ἣν νὰ μὴ δύναται τις λαὸν τινὰ νὰ παρασύρῃ, ὑποκαίον ἐπιτηδεῖως τὴν ἀλαζονείαν του. Ἡ ἐθνικὴ ὑπερηφάνεια εἶνε ἡ ἐρυθρὰ σημαία τὴν ὁποίαν ἀναπετώσιν εἰς τὸν ταῦρον, ὅταν θέλωσι νὰ πέσῃ τυφλὸς εἰς τὴν παγίδα. Ἄς διασπείρωμεν λοιπὸν μετ' ἀφρονίας τὴν ἐκπαίδευσιν, καὶ ἃς διαδώσωμεν πανταχοῦ τὰ φῶτα, ἂν δὲν θέλωμεν νὰ ἀπατάται ὁ λαὸς αἰώνως ὑπὸ ἀγυρτῶν, οἵτινες περιπαίξουσι τὰ εὐγενέστατα τῶν παθῶν, καὶ τὰς κάλλιστας ὁρμᾶς.

Τὴν στιγμὴν ἐκείνην τὸ ὠρολόγιον ἐσήμανε τὴν ὥραν τῆς διακοπῆς. Δραμῶν εἰς τὸ προαύλιον, εἶδον τετρακόσια παιδία παρατεταγμένα κατὰ φάλαγγα, ἔθην μὲν τὰ κοράσια, ἔθην δὲ τὰ ἄρρενα.¹ Ἦνοιξαν δὲ θύραν ὑελίην συγκοινωνοῦσαν πρὸς τὴν αὐλήν, καὶ ἔθεσαν κλειδοκύμβαλον, ἀμέσως δὲ δύο κυραὶ ἤρξαντο παίξουσι διὰ τεσσάρων χειρῶν τὸ ἐμβάθριον τοῦ Ὄθερόν. παρευθὺς δὲ τὰ παιδία κινοῦνται κατὰ τάξιν καὶ πηδῶσι καὶ σταματῶσιν ἐρρυθμῶς, ἡ ἄλυσις λύεται καὶ ἀνασχηματίζεται μετὰ θαυμασίας ἀκριβείας. Τὰ γυμνάσια ταῦτα μετεῖχον χοροῦ καὶ σωμασκειᾶς. Οὕτω δὲν ἐγύμναζον οἱ Ἕλληνας τὴν νεολαίαν; τὸ πρῶτον ἤδη ἐνόησα διατί ὁ Πλάτων κατέτασσε τὸν χορὸν καὶ τὴν μουσικὴν μεταξὺ τῶν καθηκόντων τοῦ πολίτου. Κατηγοητεύθη, καὶ ἂν δὲν ἐντροπέμην ἕνεκα τῆς λευκότητος τῆς γενειάδος μου, εὐχαρίστως θὰ ἐλάβανον μέρος εἰς τὸν στρατιωτικὸν ἐκείνον χορὸν· διατί δὲ νὰ μὴ χορεύσω μετὰ τῶν τέκνων; καὶ οἱ Σπαρτιατᾶι τὸ ἔπραττον.

— Βεβαίως ἡ κομψὴ αὐτὴ οἰκία, εἶπον εἰς τὸν συνοδούοντά με διδάσκαλον, καὶ αἱ πολυτελέσταται τράπεζαι, καὶ τὰ ὠραῖα καὶ δεδεμένα βιβλία, πάντα ταῦτα ἀναμφιβόλως ἀνήκουσιν εἰς ἰδιαίτερον τι σχολεῖον, εἰς ὃ δέχονται μόνον πλουσίων τέκνα.

— Πάντοτε ἀστεῖζεσθε, μοὶ ἀπεκρίθη. Εἶσθε εἰς τὸ προκαταρκτικὸν σχολεῖον τῆς τρίτης συνοικίας τοῦ δωδεκάτου τμήματος· ἔχομεν δὲ ὀγδοήκοντα τοιαύτας οἰκίας.

— Κάλλιστα· ἀλλὰ καὶ ὁ υἱὸς τοῦ πτωχοῦ δύναται νὰ πληρῶν τὰ διδάκτρα τῆς δαπανηρᾶς ταύτης διδασκαλίας;

— Δὲν ἤξεύρετε, ὅτι ἡ ἐκπαίδευσις γίνεται δωρεάν; Τὸ σχολεῖον εἶνε δι' ἡμᾶς ἀντικείμενον ἔρωπος καὶ στοργῆς, διὸ ἡ πρὸς ἐκπαίδευσιν δαπάνη ἀποτελεῖ τὸ μέγιστον κεφάλαιον τοῦ προϋπολογισμοῦ μας, ὡς ἡ τοῦ στρατοῦ ἢ τοῦ ναυτικοῦ εἰς τοὺς λαοὺς τοὺς νομιζοντας ἑαυτοὺς πεπολιτισμένους. Ἐνταῦθα, ἐν τῇ ἡμετέρᾳ Μασσαχουσέτῃ, αἱ δαπάναι τοῦ σχολείου εἶνε περί-

1. Ἐν τοῖς Ἀμερικανικοῖς σχολείοις δὲν χωρίζονται τὰ φύλα, ἀλλὰ τὰ κοράσια συσπουδάζουσι μετὰ τῶν ἄρρένων.

που τὸ τέταρτον τῶν ἐν γένει δαπανῶν μας· εἰς δὲ τὸ μικρὸν κράτος τῆς Μαινης εἶνε τὸ τρίτον.

— Μέγιστε Θεέ! ἐσκέφθην, — εἴαν οἱ ἄνθρωποι οὔτοι δὲν εἶνε παράφρονες, τότε τί εἴμεθα ἡμεῖς; Τίς ψηφίζει τὰ κεφάλαια ταῦτα; καὶ πῶς τὰ σχολεῖά σας διευθύνονται;

— Ἡ ψηφοφορία εἶνε καθολικὴ, ἀπεκρίθη· πάντες δὲ ὁμοῦ οἱ κάτοικοι προσδιορίζουσι τὸ ποσὸν τοῦ φόρου· ἴσως δὲ εἶνε ἡ μόνη δαπάνη ἥτις αὐξάνει καθ' ἐκάστην, ἐπικροτούντων τῶν πληρονότων διότι περὶ τούτου οὐδέποτε διαφωνοῦσιν ἐν Ἀμερικῇ, ἀλλὰ πᾶσαι αἱ κοινότητες καὶ πάντες ἀμιλλῶνται, ὅπως καταστήσωσι τὰ σχολεῖά μας τὰ πλουσιώτατα καὶ τὰ κάλλιστα πεποικισμένα ἰδρύματα τοῦ ἔθνους.

— Ἄλλὰ τίς ἐγγυᾶται περὶ τῶν διδασκάλων;

— Τὸ γραφεῖον τῆς ἐκπαίδευσως, ὅπερ ἐκλέγεται ἐλευθέρως ὑπὸ πάντων τῶν πολιτῶν τῆς αὐτῆς κοινότητος, καὶ ὅπερ ἔχει ὑπερᾶνω αὐτοῦ τὸ κεντρικὸν γραφεῖον τοῦ κράτους. Οἱ ἐπιτηροῦντες δὲ τὴν ἐκπαίδευσιν εἶνε οἱ ἐπισημότατοι τῆς χώρας ἄνδρες, διότι περιποιεῖ ἀληθῶς δόξαν τὸ νὰ ἐπιτηρῇ τις τὴν ἐκπαίδευσιν· οἱ περιφανέστατοι δὲ τῶν συμπολιτῶν μας ἀπεποιήθησαν θέσιν εἰς τὴν δημοσπονδικὴν γερουσίαν, ἵνα μείνωσι διευθυνταὶ τῶν σχολείων μας.

— Εἶνε δυνατόν τοῦτο; ἀνέκραξα.

— Διατί ἐκπλήττεσθε; Νομίζετε ὅτι ἐν χώρᾳ ὁποῖα ἡ ἡμετέρα, ἀγνοοῦσι τί προξενεῖ τὴν εὐδαιμονίαν καὶ τὸ μεγαλεῖον τῶν ἔθνων; ἐν δημοκρατικῷ δὲ κράτει, ἔνθα ὁ λαὸς εἶνε κύριος, πρέπει νὰ νικήσῃ τις τὴν ἀμάθειαν, ἢ νὰ ἀπολεσθῇ ὑπ' αὐτῆς, διότι δὲν ὑπάρχει μέσος ὅρος. Τούτου ἕνεκα διὰ νὰ μορφώσωσι λαὸν πιστεύοντα καὶ ἀγαπῶντα τὴν ἀλήθειαν, οἱ πολιτικοὶ μας ἐν μόνον μέσον εὔρον, τὴν διάδοσιν τῶν γραμμάτων, ὅπως καθιστώσιν καὶ τὸν ἔσχατον πολίτην ἐπὶ τοσοῦτον ἀνεπτυγμένον, ὥστε νὰ μὴ ἀπατάται, καὶ τοσοῦτον συνετὸν, ὥστε νὰ κυβερνᾷ αὐτὸς ἑαυτόν.

— Καὶ ἐλύσατε τὸ πρόβλημα;

— Καί, εἶπε, τὸ πρόβλημα ἐλύθη τὴν ἡμέραν, καθ' ἣν ἀπεκτίσαμεν σχολεῖα τόσον καλῶς συγκροτούμενα καὶ ἐντελῶς ἀμισθα, ὥστε δὲν εὐρέθη πλέον πατήρ τολμησας νὰ ἀρνηθῇ τὴν πρὸς ἡμᾶς ἀποστολὴν τῶν τέκνων του· διότι ὅταν ἡ κοινότης διδῇ τὸ πᾶν καὶ αὐτὸ εἶτι τὸ χαρτίον καὶ τὰς γραφίδας, τίς θὰ ἦτο τόσον παράφρων ἢ τόσον ἐνοχος, ὥστε νὰ μὴ ὠφελῆθῃ ἐκ τῆς ἐθνικῆς ἐλευθεριότητος, καὶ καταδικάσῃ τὰ τέκνα του εἰς τὴν ἀμάθειαν καὶ τὴν ἀθλιότητα;

— Ἐλπίζω, τῷ εἶπον, ὅτι ἡ ἐκπαίδευσις εἶνε ὑποχρεωτικὴ, διότι μετὰ τοσαύτας θυσίας τὸ κράτος ἔχει δικαίωμα νὰ ἀναγκάσῃ τοὺς ἀνθρώπους εἰς τὸ ἐκπαιδεύεσθαι, καὶ δὲν θὰ ἀνέγεται κτήνη εἰς τὴν κοινωμίαν.

— Ἀπεροίψαμεν πᾶσαν βίαν, ἀπεκρίθη, οὐχὶ διότι ἀμφιβάλλομεν περὶ τοῦ ἡμετέρου δικαιοματός, ἀλλὰ διότι φοβούμεθα νὰ προσαρτήσωμεν εἰς εὐεργέτημα μισητὴν ἰδέαν· τὸ πρόστιμον δὲ καὶ ἡ φυλακὴ θὰ καθίστων μισητὰ τὰ σχολεῖά μας, διὸ παραιτοῦμεν τὰς σκληρότητας ταύτας εἰς τὰς κυβερνήσεις, τὰς ἐπιζητούσας μᾶλλον τὴν ὑπακοήν, ἢ τὴν ἀγάπην τῶν πολιτῶν. Τὸ κύριον δὲ ζήτημα εἶνε νὰ καταστήσῃ τις γενικὴν τὴν ἐκπαίδευσιν, καὶ κατωρθώσωμεν ἡμεῖς τοῦτο, χωρὶς νὰ παραβιάσωμεν τὴν ἐλευθερίαν, διότι τὰ ἡμέτερα σχολεῖα, ὄντα προσιτὰ εἰς πάντα τὰ παῖδια μέχρι τῆς ἡλικίας τῶν δεκαεξέτων, θέλουσι καὶ ἐλκύουσι καὶ τοὺς ἀπειθεστάτους. Ἐνταῦθα ἅπασα ἡ νεολαία, νοήσατε δὲ κατὰ βάθος τὴν λέξιν ταύτην, ἅπασα ἡ νεολαία μανθάνει τὴν ἀνάγνωσιν, τὴν γραφὴν, τὴν ἀριθμητικὴν, τὴν γεωμετρίαν καὶ τὴν ἰχνογραφίαν· διδάσκουσι ἐπίσης ὀλίγην γεωγραφίαν, ἱστορίαν, φυσικὴν καὶ χημείαν, καὶ δὲν φοβούμεθα νὰ διδάξωμεν τὰ παῖδια ταῦτα ἠθικὴν καὶ πολιτικὴν. Τοῖς ἐξηγουμένω προσέτι τὸ σύνταγμα τῆς χώρας των, διότι εἶνε πολῖται· ἔνεκα δὲ τῆς πληθύος καὶ τῆς τελειότητος τῶν μαθημάτων μας, ὁ υἱὸς τοῦ ἑκατομμυριούχου διδάσκεται πλησίον τοῦ υἱοῦ τοῦ ἐργάτου· ἰδοὺ βλέπω ἐκεῖ μίαν τῶν θυγατέρων τοῦ Γκρην παίζουσαν μὲ τὴν θυγατέρα δυστυχούς ὀπωροπώλιδος τῆς ὁδοῦ τῶν Καρυῶν· ἐνταῦθα βασιλεύει ἡ ἀληθὴς ἰσότης, ἡ ὑπόστασις καὶ ἐξευγενίζουσα· ἐνταῦθα διατηρεῖται ἡ φιλοπατρία καὶ ἡ πρὸς τὴν ἐλευθερίαν ἀγάπη. Μορφόνων δὲ τις μίαν γενεάν, μορφώνει λαόν· τοῦτο εἶνε τὸ ἡμέτερον ἀξίωμα, καὶ τούτου ἔνεκα τὰ σχολεῖα ἡμῶν εἶνε τόπος ἱερὸς καὶ προσφιλέως εἰς πάντας.

— Διδάσκοντες ὅμως τὰ τέκνα τοῦ λαοῦ, δὲν μὴ φοβῆσθε, ἐμπνέετε εἰς αὐτὰ συγχρόνως καταστρεπτικὴν φιλοδοξίαν; καὶ δὲν ῥίπτετε οὕτως εἰς τὴν κοινωνίαν ἀνθρώπους δυσανασχετούντας διὰ τὴν τύχην των, καὶ προσέτι δὲν τοῖς γεννᾶτε ἐπιθυμίας, καὶ ἀνάγκας ἀνωτέρας τῆς θέσεώς των;

— Τοῦτο εἶνε παλαιὰ ἰδέα, ἣτις πρὸ πολλοῦ ἐξέλιπεν ἐν Ἀμερικῇ. Ἐὰν ἐγκατελείπομεν τοὺς νέους ἐξεργουμένους τοῦ περιβάλλοντος τούτου, οἱ φόβοι σου θὰ ἦσαν βάσιμοι· ἀλλὰ σκέφθητι, ὅτι ἡ κοινωνία καὶ ἡ κυβερνήσις μας εἶνε δύο σχολεῖα, ἅτινα οὐδέποτε κλείουσι πάντες δὲ οἱ παιδευμένοι ἄνδρες εὐχαριστοῦνται καὶ θεωροῦσιν ὡς τιμὴν αὐτῶν νὰ διδάσκωσι τοὺς πολίτας· ἰδὲ τοὺς τοίχους μας κεκαλυμμένους διὰ προγραμμάτων· κατὰ πᾶσαν ἐσπέραν γίνεται πολιτικὴ τις, φιλολογικὴ ἢ ἐπιστημονικὴ ἀνάγνωσις· τὸ φῶς δὲ εἶνε τόσον πολὺ, ὥστε πρέπει τις νὰ εἶνε δις τυφλὸς ὅπως μείνῃ ἀμαθής· ἐτέρωθεν δὲ ἡ Βικκλὴσία ἣτις εἶνε ἀείποτε ἄσκητος,

καὶ αἱ μυριάδες ἐκεῖναι τῶν συναθροίσεων ἐν αἷσι πλοῦσοι καὶ πτωχοὶ ἀπαύστως συνεταιρίζονται πρὸς διάδοσιν τοῦ χριστιανισμοῦ ἢ πρὸς ἀγαθοεργίαν· πρόσθε εἰς ταῦτα τὸν πολιτικὸν βίον καὶ τὸν τύπον. Τίς λοιπὸν δύναται ν' ἀντισταθῇ εἰς τὴν ἀπαύστως ἀνυψουμένην ταύτην πλημμύραν; τίς δὲν ἤθελε παρασυστῆ ὑπὸ τοῦ κύματος τούτου τοῦ πολιτισμοῦ, ὅπερ φέρει τὴν ἀνθρωπότητα εἰς μέλλον βέλτιον;

— Εἴθε λοιπὸν λαὸς σοφῶν;

— Ὅχι, εἶπε μειδιῶν. Ἡ πολυμαθεῖα, ὡς καὶ ἡ καλλιτεχνία, εἶνε ἡ πολυτέλεια τῶν ἀρχαίων ἔθνων, ἣν δὲν κατέχομεν ἀκόμη· διότι εἴμεθα ὀψίπλοοι, καὶ μόλις μετὰ αἰῶνα θὰ ἀπαιτήσωμεν τὰς ἀνάσεις ἐκεῖνας, αἵτινες ἐπιτρέπουσιν ἐκπαίδευσιν ἀνευ συμφέροντος· ἀλλὰ τολμῶ νὰ εἶπω, ὅτι εἴμεθα ὀλιγώτερον ἀμαθῆς λαὸς τῆς γῆς· ἰδὲ δὲ, ὅτι ἐνταῦθα πέριξ ἡμῶν δὲν ὑπάρχουσι χωρικοὶ, ἀλλὰ γεωργοὶ οὐδ' ἐργάται, ἀλλὰ τεχνίται. Ἐξελθὼν τοῦ σιδηρουργείου του ὁ ἐργάτης ἐνδύεται μέλαν ἔνδυμα καὶ διεύθυνεται ὅπως ἀκούσῃ ἀνάγνωσιν περὶ τοῦ Βάσιγκτων ἢ περὶ τῶν νέων ἀνακαλύψεων τοῦ Αἰδίγκστον ἐν Ἀφρικῇ· ὁ δὲ γείτων του ἀδελφὸς ἀντοπώλης θὰ ὑπάγῃ νὰ ἐργασθῇ εἰς σχολεῖον ἰχνογραφίας ἢ εἰς παράδοσιν χημείας· καὶ περὶ ἔχοντες μεμελανωμένας τὰς χεῖρας, ἀμφοτέρωθεν εἶνε εὐγενεῖς καὶ ἀγαπῶσι τὰς ἡδονὰς τοῦ πνεύματος, ἐπίσης ὡς καὶ σὺ δύνασαι νὰ τὰς ἀγαπᾷς· ἂν δ' ὑπάγῃς πρὸς δυσμάς εἰς καλύβην τινὰ μεμονωμένην εἰς τὰ δάση, θὰ σὲ δεχθῇ ἡ σύζυγος τοῦ σκαπανέως, ἣτις τὴν ἡμέραν μὲν ζυμῶνει καὶ κατασκευάζει βούτυρον τὴν δὲ ἐσπέραν κρούει τὸ κλειδοκύμβαλον, καὶ δύναται νὰ ὁμιλήσῃ μετὰ σοῦ περὶ πολιτικῆς, περὶ ἠθικῆς, καὶ ἴσως περὶ μεταφυσικῆς· καταγινομένη δὲ εἰς τὴν ἀνάγνωσιν τοῦ Τελείου μαγείρου (συγγραμματος μαγειρικοῦ), οὐδὲν ἀποτρέπεται νὰ ἐκτιμήσῃ τὸν ἡμέτερον, καὶ νὰ θέλῃται ἀναγινώσκουσα τὸν Κάνινγκ. Δὲν δίδομεν μὲν εἰς πάντας τὸν ὑλικὸν πλοῦτον, ἂν καὶ ἐν Ἀμερικῇ ὁ πλοῦτος ἀποκτᾶται εὐκολώτερον ἢ εἰς πᾶσαν ἄλλην χώραν, ἀλλὰ προσφέρομεν εἰς πάντας τὸν πλοῦτον ἐκεῖνον, ὅστις οὔτε τὴν σκωρίαν, οὔτε τοὺς κλέπτας φοβεῖται, παρέχοντας καὶ εἰς τὸν πτωχότατον τὰς διανοητικὰς ἐκεῖνας ἀπολαύσεις, αἵτινες ἐν πάσῃ ἡλικίᾳ καὶ πάσῃ κοινωνικῇ θέσει εἶνε ἰσχυρὸς καὶ παρηγορία· οὕτω δὲ πράττοντες, φρονοῦμεν, ὅτι ἐκπληροῦμεν τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ Διδασκάλου, καὶ φέρομεν τοὺς ἀνθρώπους πρὸς τὸν Θεὸν καλλιεργοῦντες τὸ πνεῦμά των καὶ τὴν ψυχὴν των.

Ἐθεώρουν τὸν νέον τοῦτον ἄνδρα μετὰ συγκινήσεως, ἣν δὲν ἐδύναμην νὰ καταστείλω· οὐδέποτε δ' ἐπὶ ἀνθρωπίνης μορφῆς εἶδον λάμποντα τόσον ἐνθουσιασμὸν καὶ τόσῃ πίστιν· κατ' αὐτὸν ἡ ἐπιστήμη καὶ ἡ θρησκεία ἦσαν διπλοῦν ἄ-

ΑΘΗΝΑΪΚΑΙ ΕΠΙΣΤΟΛΑΙ

Α'

ΤΗ ΚΥΡΙΑ Χ'—ΕΙΣ ΦΛΟΡΕΝΤΙΑΝ.

Ἐν Ἀθήναις, τῇ 23 Μαρτίου 1879.

Ἀγαπητῆ μου φίλη,

νομα τῆς ἀληθείας, ἡγάπα δὲ ἀμφοτέρα μετὰ τῆς αὐτῆς θερμότητος καὶ δυνάμεως.

Ἐν τῷ εἰρηνικῷ τούτῳ καταφυγίῳ ἐνόησα τὸ μυστήριον τοῦ Ἀμερικανικοῦ μεγαλείου.

ΕΓΧΕΙΡΗΣΙΣ ΓΕΝΟΜΕΝῃ ΕΠΙ ΤΙΓΡΕΩΣ

Τὸ νὰ σώσῃ τις τίγριν ἐπαπειλουμένην ὑπὸ τετάνου ἀποκόπτων τοὺς ὀνυχας αὐτῆς, εἶνε βεβαίως ἐγγεῖρησις, ἣν ὀλίγοισι χειρουργοῖς ἤθελον πεισθῆ νὰ ἀναλάβωσι. Καὶ ὅμως τοιοῦτόν τι ἐγένετο ἐσχάτως ἐν τῷ Ζωολογικῷ κήπῳ τῆς Φιλαδελφίας ἐπὶ τίγρεως βασιλικῆς τῆς Βεγγάλης, ἣς οἱ ὀνυχες εἰσῆρχοντο ἐντὸς τῆς σαρκὸς αὐτῆς καὶ δὲν ἠδύνατο νὰ περιπατήσῃ εὐκόλως, κατατρυγούμενη ταυτοχρόνως ὑπὸ δεινῶν ἀλγηδόνων καὶ ἔχουσα συμπτώματα τετάνου. Ἀτρόμητος τις λεοντοδάμας ἐπεχείρησε τὴν θεραπείαν τῆς ἀσθενοῦς, ἣτις σημειωτέον ὅτι ἦτο ἀγριωτάτη καὶ πρὸ ἔτους εἶχε θανατώσει τὴν σύντροφόν της φαγοῦσα τὸν ἕνα τῶν ποδῶν αὐτῆς.

Ἐπὶ τῶν σιδηρῶν κιγκλίδων τοῦ κλωβοῦ ἔδρασαν στερεῶς πέντε ἰσχυρὰ σχοινία λήγοντα εἰς συρποθηλαίαν καὶ σχοινίον τι ἀσφαλείας, δι' οὗ ἠδύνατό τις νὰ σφιγῇ ἢ νὰ γαλαρώσῃ τὰς θηλειὰς κατὰ βούλησιν. Κατορθώσαντες νὰ περιζώσωσι τὸ θηρίον καὶ νὰ το προσδέσωσιν ἐπὶ τῶν κιγκλίδων, ἔδρασαν ἔπειτα τοὺς πόδας αὐτοῦ τοὺς ἐμπροσθίους τὸν ἕνα μετὰ τὸν ἄλλον. Ἡ τίγρις πρῶτον μὲν μετὰ ὑπομονῆς ὑποβλήθεισα εἰς τὰς προκαταρκτικὰς ταύτας ἐργασίας, ἤρξατο μετ' οὐ πολὺ ἀνθισταμένη μετὰ μανίας, καὶ δεινὸν ὠρουμένη. Ὁ δὲ χειρουργὸς χωρὶς τὸ παράπαν νὰ πτοηθῇ εἰσῆλθεν εἰς τὸν κλωβὸν καὶ ἔδρασε στερεῶς τοὺς δύο ὀπισθίους πόδας ὡς καὶ τοὺς ἐμπροσθίους. Παραχρῆμα δὲ ἤρξατο τῆς ἐγγεῖρησεως καὶ ἀπέκοψε πάντας κατὰ σειράν τοὺς ὀνυχας ἐπιπάσσων τὴν πληγὴν διὰ στυπτηρίας καὶ ἀλείφων ἔπειτα αὐτὴν διὰ τερεβενθίνης. Ἡ ἐγγεῖρησις τῶν ἐμπροσθίων ποδῶν ἦτο τὰ μάλιστα δύσκολος, διότι ὁ χειρουργὸς ἦτο πολὺ πλησίον τῶν φοβερῶν ὀδόντων τοῦ θηρίου.

Μετὰ τὸ πέρας τῆς ἐγγεῖρησεως δολθέντος σημείου πάντα τὰ σχοινία ἐσύρθησαν διὰ μιᾶς καὶ ἡ τίγρις ἀνέστη μετὰ σφοδρότητος. Ἐκ τοῦ τρόπου δὲ δι' οὗ ἐβάδιζεν ἐν τῷ κλωβῷ, ἐφάνη ὅτι τὰ μέγιστα ἀνεκουφίσθη.

Ἐίκοσι λεπτὰ τῆς ὥρας διήρκεσεν ἡ ἐγγεῖρησις. Ἐπειδὴ δὲ οἱ ὀνυχες θὰ ἀδῆθῃσι μετ' οὐ πολὺ, λαμβάνοντες κακὴν ἀναμφιβόλως διεύθυνσιν, θὰ γείνη ἀνάγκη καὶ δευτέρας ἐγγεῖρησεως ἵνα περικοπῶσιν οἱ ὀνυχες καὶ λάβωσι τὴν ὀρθὴν διεύθυνσιν.

K**

Τὸ μικρότατον ἀτυοκίνητον τοῦ κόσμου εἶνε τὸ πρὸ μικροῦ ἐν Fordham, τῆς Ἀμερικῆς, ὑπὸ τοῦ κ. J. Davidson ναυπηγηθέν. Ἐχει μῆκος 4 μέτρων καὶ πλάτος 0,75.

Ἐπεὶ πρὸ ἐνός μηνὸς ἀπεχωρίσθημεν ἐπὶ τοῦ Παρόρμου, καὶ σὺ μὲν—εὐτυχῆς θνητὴ!—ἀπῆρξασα διὰ τῆς Ἰταλίας εἰς τὰς θαλαρὰς ὄχθας τῆς λίμνης τοῦ Κόμου, ἐγὼ δὲ ἡ ταλαίπωρος ἐπέστρεφον εἰς τὸν κονιορτὸν τῶν Ἀθηνῶν διὰ τοῦ κονιορτοῦ τῆς ὁδοῦ Πειραιῶς, εἶχες τὴν ἰδιοτροπίαν νὰ μοῦ ζήτησῃ τακτικὴν ἐξ Ἀθηνῶν ἀπλογραφίαν, καὶ εἶχα τὴν ἀνοησίαν νὰ σοῦ τὴν ὑποσχεθῶ. Δὲν σὲ ἤρκει ὅτι ἀπῆλαυσες ἐπὶ δύο μῆνας τὰ κάλλη τῆς πρωτευούσης μας, δὲν σὲ ἤρκει ὅτι ἀνεφρίχθης εἰς τὴν Ἀκρόπολιν, καὶ ἐξέδραμες πρὸς ἀνάπαυσιν τῆς ἀρχαιολογικῆς σου συνειδήσεως εἰς Ἐλευσίνα, καὶ ἐπεσκεψθῆς τὰς Μυκηναίας ἀρχαιότητας ἐν τῷ Πολυτεχνεῖῳ, καὶ εἶδες τὴν Πεντέλην καὶ τὸν Μαρθώνα, καὶ ἐμαγεύθης τέλος πάντων ὅσον εἶνε τακτικὸν καὶ προσῆκον νὰ μαγευθῇ μὲ τὰς Ἀθήνας πᾶς ὁ κατὰ πρῶτον αὐτὰς ἐπισκεπτόμενος· δὲν σὲ ἤρκεσαν αἱ ὠραῖαι ἐντυπώσεις καὶ ὁ πατριωτικὸς ἐνθουσιασμὸς, ἅτινα παρελάμβανες ἐφόδιον τοῦ τριμήνου θαλασσίου ταξιδίου σου· ἤθελες καὶ ἐξακολούθησιν τοῦ διμήνου ἀθηναϊκοῦ σου μυθιστορηματος, καὶ τὴν ἐξακολούθησιν αὐτὴν τὴν ἐξήγησες παρ' ἐμοῦ. Ἐγὼ δὲ ἡ μωρὰ—διότι τί ἄλλο ἢ μωρία εἶνε νὰ ὑπόσχεταί τις ὅ,τι δὲν δύναται νὰ ἐκτελέσῃ;—ἐγὼ ἡ μωρὰ τόσον ὑπερηφανεύθησα διὰ τὴν προτίμησιν, καὶ τόσον συνεκινήθησα ἀπὸ τὸ διακυγὲς δάκρυ, τὸ ὅποσον ἐκρέματο εἰς τὰς τοξοειδεῖς σου βλεφαρίδας, ὥστε ἐσπευσα νὰ σοῦ ὑποσχεθῶ μὲ στρογγύλον τὸ στόμα. Ἐκολλήκευσε, βλέπεις, ἡ πρότασις σου καὶ τὸ χρόνιον νόσημα τοῦ φιλαθηναϊσμοῦ μου, καὶ ἔδρασα προθύμη τὴν εὐκαιρίαν νὰ ἐμιλῶ καθ' ἑβδομάδα,— καθ' ἑβδομάδα! τὸρα τὸ συλλογίζομαι, καὶ φρίπτω!—περὶ τῶν Ἀθηνῶν μου καὶ τῶν Ἀθηναίων μου, περὶ τῆς ὁδοῦ Σταδίου καὶ τοῦ Ἄντρου τῶν Νυμφῶν, περὶ τῶν Στιλῶν (ἢ στύλων; ὡς προσεπάθει, νομίζω, νὰ σὲ διδάξῃ ἀρχαιολόγος τις) τοῦ Ὀλυμπίου Διός, περὶ τοῦ Φαλῆρου, καὶ τῆς ὁδοῦ Πατησίων.

Τί τὰ θέλεις ὅμως! Μόλις σ' ἀπεχωρίσθη, κ' ἐνόησα πάραυτα πόσον δίκαιον ἔχει ἡ γαλλικὴ παροιμία: promettre et tenir sont deux. Ἐσυλλογίσθητι τί σοῦ ὑποσχεθῆν καὶ ἀνετριχίασα—ὄχι, δὲν ἀνετριχίασα—εἶνε ποιητικὴ ὑπερβολὴ—ἐφριξα μόνον, καὶ—τὸ πεζότερον—... μετενόησα. Naï, ἀγαπητῆ μου! μετενόησα. Δὲν ἐντρέπομαι, βλέπεις, νὰ τὸ εἶπω, ἀφοῦ δὲν ἐντρέπην νὰ τὸ κάμω. Καὶ δὲν ἤρκεσθην μόνον εἰς αὐτό· ἤλπισα συγχρόνως, ὅτι θὰ ἐλησόμεναι καὶ σὺ τὴν καταραμένην ἐκεῖνην ὑπόσχεσιν, τὴν ὅποισιν ὑπὸ τὸ κράτος τρυφερᾶς συγκινήσεως εἶ-

γες ζητήσῃ καὶ λάβῃ παρ' ἐμοῦ, καὶ ὅτι τοιοῦτοτρόπως τὸ ἐγκλημα τῆς μετάνοίας μου ἤθελαν ἐξαλείφει ἢ ἐλεημοσύνη τῆς λήθης σου. Τόσον δὲ μεγάλη ἦτο ἡ ἐλπίς μου, ὥστε ἀρῆκα, ὡς εἶδες, νὰ παρέλθῃ δλόκληρος μὴν ἀπὸ τῆς ἀναχωρήσεώς σου, χωρὶς νὰ λάβω εἰς χεῖρας τὸν κάλαμον, ὡς λέγουν οἱ συγγραφεῖς, χωρὶς οὐδ' ἢ ἐλαχίστη τύψις συνειδήσεως νὰ ταραξῇ τὴν ὀκνηρίαν μου. Ποῦ νὰ ὑποθέσω, ὅτι ἡ τύψις τῆς συνειδήσεώς μου θὰ μ' ἤρχετο ἐν πρώτῃ σφραγισμένη ἐντὸς ἐπιστολῆς σου! Θεέ μου, τί ἐπιστολή εἶνε αὕτη! Σὺ εἶσαι, ἢ δὲν εἶσαι σὺ; Ὁχι, σὺ εἶσαι, σὺ ἡ ἰδίᾳ, ἀλλ' ἔχεις βεβαίως τὰ νεῦρά σου. Φιλαθηναϊσμοῦ παροξυσμὸς κατέλαβε, βλέπω, καὶ σέ, καὶ ὁ παροξυσμὸς αὐτὸς ἐξεβράχη κατὰ τῆς κεφαλῆς μου. Ἐνθυμῆσαι, λέγεις, τὰς Ἀθήνας, καὶ . . . στενάτεις!—Κύριε ἐλέησον!—καὶ δὲν δύνασαι νὰ ἐννοήσῃς τὴν ἀμέλειάν μου, καὶ δὲν δύνασαι νὰ συγχωρήσῃς . . . καὶ . . .—δὲν σὲ ἀντιγράφω ἀρκεῖ ὅτι σὲ ἀνέγνωσα.

Ἐπιμένεις λοιπὸν καὶ καλὰ; τὸ θέλεις; **Nous le voulons!** ὡς ἔλεγεν ὁ χαριέστατος **Frédéric** εἰς τὴν **Κόρη** τοῦ **Συντάγματος**. Ἐπιθυμεῖς—τί ποιητικαὶ ἐπιθυμίαι σὲ κατέλαβον—νὰ ἀναπνέῃς ὀλίγην αὔραν ἀττικὴν διὰ τῶν ἐπιστολῶν μου, καὶ νομίζεις, λέγεις, ὅτι θ' ἀνευρίσκῃς εἰς αὐτάς τὸ ἀρωμα τοῦ θύμου τῶν πεδιάδων μας. Πτωχὴ μου φίλη! καὶ ποῦ νὰ ἤξευρες! Δὲν ἠνθῆσεν ἀκόμη τὸ θυμάρι τῶν Ἀθηνῶν! τὸ φαντάζεσαι; Ὁ Μάϊός μας, βαρυνθεὶς, φαίνεται ν' ἀκούῃ τὰς ὕβρεις τῶν Ἀθηναίων διὰ τὸν καύσωνά του, μὴ θέλων νὰ καλῆται πλέον θέρος, ἀπερᾶσισεν ἐφέτος νὰ ὀνομασθῇ χειμῶν, καὶ τὸ κατώρθωσεν. Ἐντράπη μὲν νὰ φέρῃ καὶ εἰς ἡμᾶς χιόνιας, ὡς ἔφερον εἰς τοὺς Τριπολίτας, ἀλλὰ μᾶς ἔφερον ὁμοῦ ψῦχος καὶ βορρᾶν καὶ βορᾶς, κρυολογήματα καὶ βῆχα καὶ πταρμούς. Ἐννοεῖς τί ἤκουσεν ὁ φίλος ὑπὸ τὴν νέαν του αὐτὴν μορφὴν! Οὐδὲ μία κᾶν ἀηδὼν εὐρέθη νὰ χαιρετίσῃ τὴν ἀφιξίν του, ἐκ τῶν ἀπειρῶν δὲ συνήθως θιασωτῶν του, οἵτινες ἐξενύκτου εἰς τοὺς κήπους πρὸς χάριν του, ὀλίγιστοι μὲν εἶχον ἐφέτος τὸ θάρρος νὰ ξενυκτῆσωσιν εἰς τὰ περὶ τὴν πόλιν ζυθοπωλεῖα, χάριν τοῦ . . . ζύθου. Ποιητὴς οὐδεὶς ἐτόλμησε νὰ τὸν προσφωνήσῃ ἐφέτος—οὐδ' αὐτὸς ὁ κ. Ματαράγκας—, εἰς δὲ μόνον, σατυρικὸς καὶ αὐτὸς, τὸν ἔψαλεν ὅπως τοῦ ἤξιζε.

Ὁ Μάϊ,

τοῦ εἶπε,

ὅς τὸ θεῖόν σου, ἄφησε, νεροποντιαῖς καὶ κλάψα! πᾶψε κ' ἐθαρεθήκαμε, κάμε καὶ λίγη κλάψα! Τὴν ὥρα δὲν ἐδέξαμε νάρθη, γὰρ νὰ μπορέσουμε τοῦλάχιστον τὰ βορᾶ μὰς τὰ ἄλλα νὰ φορέσουμε. Ἀλλὰ καὶ σὺ κλαψόμηνας ἀπ' ὅ,τι βλέπω γίνεσαι.

Μὰ τὰς μουσικὰς καὶ τᾶνθη σου γὰρ Μάϊς δὲν μοῦ φαίνεται!

Ἄγνωσθ' ἂν οἱ ἐξορκισμοὶ τοῦ κ. Ἀβλίχου ἐπτόησαν τὸν χειμερινόν μας Μάϊον, ἢ ἂν συνεχίσθησεν αὐτὸν ἢ περιφρῶν σιγῇ τῶν λοιπῶν βάρδων τοῦ ἑλληνικοῦ Παρνασσού. Τὸ βέβαιον εἶνε ὅτι πρὸ τινῶν ἡμερῶν ἠλλάξε πάλιν γνώμην, καὶ ἔγεινεν ὅ,τι ἦτο πάντοτε, τουτέστι θέρους καὶ καύσωνος μὴν. Ἐννοεῖς, ὅτι ἡμεῖς καὶ πάλιν παραπενοῦμεθα διὰ τὸν καύσωνα, ὅπως παρενοῦμεθα πρὸ μιᾶς ἐβδομάδος διὰ τὸ ψῦχος. Ἀλλ' ὁ Μάϊος δὲν ἔχει βεβαίως σκοπὸν νὰ μεταβληθῇ εἰς φούρνου τοῦ Νασραδίν-Χότζα, διὰ νὰ εὐχαριστήσῃ τὰς ἰδιοτροπίας μας, καὶ θὰ ψηθῶμεν ἐπομένως τακτικά, ὡς πάντοτε, ἀκούοντες τὴν ἡμέραν τοὺς τέττιγας καὶ τὴν ἐσπέραν τὰς γαλιίδας τραγωδιστρίας τοῦ Φαλήρου ἢ τὸν Νικηφόρον καὶ Ἀλεξιάδην τῶν ἰλιστιῶν θεάτρων. Αὐτὰ ὅλα τὰ ζηλεύεις σὺ, καὶ θὰ τὰ πῶθῃς βεβαίως ἐντὸς ὀλίγου ἀπὸ τῆς **Ωραίας Νήσου** τῆς λίμνης σου. Μὴ ἀπελπίζεσαι ὁμῶς, κ' ἔγωγ σὲ στέλλω προσεχῶς ἐνᾷ ἀθηναῖον τέττιγα, ἵνα παρηγορῇ, διὰ τῆς θεᾶς του κᾶν, τὰς ὥρας τῆς ἀνίας σου.

Τί ἄλλο νὰ σοῦ γράψω; Ἄ! ἔχω ἐν νέον, πένθημον ὁμῶς καὶ βαρὺ, τὸ ὅποιον θὰ θολώσῃ βεβαίως τοὺς ὀφθαλμούς σου, καὶ θὰ συστειλῇ τὴν καρδίαν σου. Ὁ Ἐπαμεινώνδας Δεληγεώργης ἀπέθανεν! Ὁ νέος ἔτι καὶ ἀκαμῆτος πολιτικὸς ἀνὴρ, ὁ γλυκὺς καὶ ἀπτόητος ῥήτωρ, ὁ ἀκαμπτος καὶ χρῆστος κυβερνήτης, ἀνηρπάγη ἐντὸς τεσσάρων ἡμερῶν ὑπὸ νόσου δζείας, ἣτις καὶ ἄλλοτε, πρὸ δώδεκα ἐτῶν, τὸν εἶχεν ἐπιβουλεύθῃ, καθ' ἣς ὁμῶς δὲν κατώρθωσε νὰ παλαίσῃ ἐκ δευτέρου τὸ ἐξητλημένον σῶμα τοῦ ἀτυχοῦς τέκνου τοῦ Μεσολογγίου. Τέσσαρες ἡμέραι ἀγωνίας, καθ' ἃς συνηγωνία μετ' αὐτοῦ δλόκληρος ἡ πόλις τῶν Ἀθηνῶν, ἤρκεσαν νὰ νεκρώσωσι τὴν μελιόρβουτον ἐκείνην γλωσσάν, ἣτις τὸσάκις εἶχε γοιτεύσει τὰ ἀκρατήρια τῆς Βουλῆς. Ἐνθυμῆσαι ὅτε πρὸ τεσσάρων ἐτῶν συνωθούμενοι καὶ αἱ δύο διὰ τῆς στενῆς κλίμακος, κατωρθώσαμεν μετὰ κόπον πολὺν νὰ εὐρωμεν θεῖον ἐντὸς τοῦ μικροῦ ἀκρατηρίου τῶν κυριῶν, καὶ προσμένουσαι ἀνυπομῶνως νὰ τὸν ἀκούσωμεν, ἐκινούμεν τὰ ῥιπίδιά μας ὡς ἀνεμιστικαὶ μηχαναί, ἵνα μὴ λιποθυμήσωμεν ἐκ τοῦ καύσωνος καὶ τῆς στενοχωρίας; Ὁ Δεληγεώργης θὰ ὀμιλήσῃ! θὰ ὀμιλήσῃ ὁ Δεληγεώργης» ἐψιθύριζον περίξ ἡμῶν τὰ πυκνὰ ἀκρατήρια, καὶ μετ' ὀλίγον ἀληθῶς τὸν εἶδομεν ἐγκαταλείποντα τὴν θεῖον αὐτοῦ καὶ ἀναβαίνοντα εἰς τὸ βῆμα. Ἐνθυμῆσαι, ποῖα βαθεῖα σιωπὴ ἔκλειπεν εὐθὺς τὰ οὐχὶ συνήθως σιωπηλὰ στόματα τῶν βουλευτῶν καὶ ἀκρατῶν ἐνθυμῆσαι, πῶς εἰσώρμησαν αἴφνης διὰ μιᾶς εἰς τὰς κενὰς τῶν ἑδρᾶς οἱ ἀπόντες, ἐχθροὶ του καὶ φίλοι του, καὶ κατέλαβον ἐν ἡσυχίᾳ τὰς θέσεις των, καὶ ὠπλίσαν τὰ ὠτά των διὰ τῶν χειρῶν των, ἵνα μὴ

γᾶσῃ μίαν του συλλαβὴν. Δὲν εἶχον δίκαιον; Τὸ κατ' ἐμέ, οὐδέποτε θὰ λησμονήσω τὴν στιγμὴν ἐκείνην, τὴν ὅποιαν οὐδὲ σὺ, εἶμαι βεβαία, ἐλθισμόνησες. Τὸ ὑπερῆσαν ἐκεῖνο παράστημα, ἢ εὐγενὲς μορφὴ, ἢ σεμνὴ ἀναβολή, τὸ ἐγκρατὲς καὶ μεμετρημένον τῶν κινήσεων, τὸ ἰλαρὸν καὶ ἀτάραχον βλέμμα τοῦ ῥήτορος μὲ ἐγοήτευσαν ἀληθῶς, πρὶν ἢ ἔτι οὗτος ἀνοίξῃ τὰ χεῖλη του. Καὶ ὁμῶς, ποῖα ἔτι μὲ ἀνέμενε γοητεία, ὅταν ἠνοιξεν ἐκεῖνος τὸ στόμα! Δὲν ἦτο, ἔλεγε, φωνὴ ἐκείνη, ἀλλὰ γλυκεῖά τις καὶ μυστηριώδης ἀπήχησις κώδωνος κρυσταλλίνου, μαγεύουσα τὴν ἀκοήν, καὶ κρατοῦσα ὑπὸ διαρκές τι καὶ ἀκαταμάχητον θέλητρον τὸν ἀκρατήν. Οὐδέποτε ἤκουσα γλυκυτέραν ἀνθρώπου φωνήν, σπανίως δὲ καὶ ἤχου οἰουδήποτε κλαγγῆν, ἣτις νὰ ἔχη τοσαύτην τὴν μυστηριώδη τῆς γοητείας. Μετὰ τὰς πρώτας του λέξεις δὲν ἐνόηον πλέον τί ἔλεγε, διότι—σοῦ ἐξωμολογήθην τὸ πάθημά μου;—δὲν ἐπρόσεχον πλέον εἰς τὴν ἔννοιαν τῶν λεγομένων μὲ ἤρκει ἡ διαρκὴς ἐκείνη μουσικὴ, ἢ ἀπλήστως κατέπινον οὗτως εἰπεῖν τὰ ὠτά μου, μὲ ἤρκει ἡ μελωδία ἐκείνη τοῦ λόγου, ἢ ἀρμονία τῆς φράσεως, ἢ οὐδέποτε προσκόπτουσα, ὁ ρυθμὸς ἐκεῖνος, ὅστις ἐνετεινετο καὶ ἐχαλαροῦτο, παλλόμενος ὡς βαρβίτου χορδῆ ὑπὸ τόξον ἀριστοτέχνου, τὸ μυστηριώδες ἐκεῖνο μέλος, ὅπερ ἐξέπνεεν ἡρέμα εἰς τὸ τέλος τῆς φράσεως, ὡς ὁ ἐπὶ τῆς λείας ἀμμου ἐκπνέων φλοῖσθος τοῦ κύματος. Ἐκλεισα, ἐνθυμούμαι, τοὺς ὀφθαλμούς, καὶ ἤκουον, καὶ ἤκουον, καὶ μ' ἐράνη ὅτι ἀπὸ γλυκῆ ἐξύπνησα ὄνειρον, ὅτε μ' ἐπρότεινες ν' ἀναχωρήσωμεν, διότι ὁ Δεληγεώργης εἶχε καταβῆ ἀπὸ τὸ βῆμα. Τὰ ἐνθυμῆσαι ὅλ' αὐτά; Τὰ ἐνθυμῆσαι βεβαίως, διότι πολλάκις κατόπιν μ' ἐπερίπαιξες διὰ τὸ πάθημά μου ἐκεῖνο, τὸ λίαν ποιητικόν, ὡς τὸ ἀπεκάλεσες. Ἀλλοίμονον! δὲν θὰ τὸ πάθω πλέον αὐτὸ τὸ πάθημα, διότι θ' ἀργήσῃ πολὺ νὰ ἀποκτήσῃ ἄλλον Δεληγεώργην τὸ βῆμα τῆς βουλῆς! Πόσον βαθεῖως συνησθάνθη τὴν ἀπώλειάν του ὁ λαὸς τῶν Ἀθηνῶν! Εἶδα, φίλη μου, πένθος ἀληθινὸν καὶ ἐγκάρδιον εἰκονισμένον εἰς ὄλων τὰς μορφὰς εἶδον τὰς θύρας καὶ τὰ παράθυρα τῶν ἐμπορικῶν καταστημάτων περιβεβλημένας μελανὰ παραπετάσματα εἶδον τριάκοντα στεφάνους ἀποτιθεμένους ἐπὶ τοῦ φερέτρου του εἶδον δάκρυα ἀνεπίπλαστα σταλαζόντα ἐπὶ τοῦ ψυχροῦ του μετώπου!

Κλείω βραθύμους τὴν ἐπιστολήν μου, ἣτις καὶ εἰς σὲ βεβαίως βαρυθυμίαν θέλει προξενήσει. Ἀλλ' ἦτο δυνατόν νὰ σοῦ γράψω, καὶ ν' ἀποσιωπήσω τὸ φοβερόν αὐτὸ δυστύχημα, τὸ ὅποιον ἀπορφάνισεν ὄχι μόνον μίαν οἰκογένειαν, ἀλλ' ἔθνος ὀλόκληρον;

Εὐχῆσου νὰ ἡμῖν φαιδρῶτερα τὴν ἐρχομένην ἐβδομάδα, καὶ μὴ μὲ μαλώσης πλέον, διότι βλέ-

πεις πῶς σὲ τιμωρῶ: ἀντὶ ἐπιστολῆς σοῦ γράφω. . . σωστὸν σύγγραμμα. Σοφία

Γνώμαι καὶ σκέψεις ἠθικαὶ τοῦ δουκὸς

ΔΕ-ΛΑ-ΡΟΣΦΟΥΚΩ

[Μετάφρασις Γ. Ζωχισοῦ.]

174.

Μᾶλλον πρὸς ἀνακούφισιν τῶν παρόντων δεινῶν συμφέρει νὰ προσήλωσῃ τὸν νοῦν αὐτοῦ ὁ ἄνθρωπος, ἢ πρὸς ἀνακάλυψιν τῶν ἐν τῷ μέλλοντι ἐνδεχομένων.

175.

Ἡ εὐστάθεια ἐν τῷ ἔρωτι, διηνεκὴς εἶναι ἀστασία· διότι τοῦ ἀνθρώπου ἡ καρδιὰ σήμερον μὲν προσκολλᾶται εἰς τοῦτο τοῦ ἀγαπωμένου προσώπου τὸ προτέρημα, αὐριο δὲ εἰς ἐκεῖνο. Ἀλλοτε δὲ ἄλλο προτιμᾷ καὶ διὰ τοῦτο ἢ λεγομένη εὐστάθεια ἀστασία τις εἶναι, ἀναφερομένη ὁμῶς καὶ περιοριζομένη εἰς ἐν μόνον καὶ τὸ αὐτὸ πρόσωπον.

176.

Δύο ὑπάρχουσιν εἶδη εὐσταθείας ἐρωτικῆς. Καὶ τὸ μὲν προέρχεται ἐκ τῆς ἀκαταπαύστου ἀνευρέσεως ἐν τῷ ἀγαπωμένῳ προσώπῳ νέων ἀφορμῶν ἀγάπης, τὸ δὲ εἶναι τέκνον τῆς ἡμετέρας φιλοτιμίας, ἣτις ἀναγκάζει ἡμᾶς νὰ δείξωμεν ὅτι εἴμεθα εὐσταθεῖς.

ΔΑΝΕΙΟΝ ΠΝΕΥΜΑ

Δικηγόρος δυσειδέστατος ὑπερήσπιζεν ὑπόθεσιν τινα περὶ διαζυγίου. Παραφερόμενος δὲ ἐν τῇ ὁρμῇ τῆς ἀγορεύσεώς του, ἐκακολόγηε δεινῶς τὸν ἄνδρα τῆς πελάτιδος του, λησμονῶν καὶ τοὺς κοινοτάτους κανόνας τῆς εὐπρεπείας, ὡς ὁ πρόεδρος πολλάκις ἐπεχείρησε νὰ τὸν ἐπαναφέρῃ εἰς τὴν τάξιν. Τέλος δὲ ὁ δικηγόρος ἐξετόξευσε τὴν σκληρὰν πῶς ταύτην φράσιν· «Ἡ εὐμορφία, τὸ εἰζεύρω, κύριοι, δὲν εἶνε τὸ μόνον συστατικόν τῆς εὐτυχίας· πᾶς ἄνθρωπος εἶν' ἐλεύθερος νὰ εἶνε ἀσχημος, ἀλλ' ὑπάρχουσι καὶ ὅρια τὰ ὅποια πρέπει νὰ σέβεται τις. Λοιπὸν, κύριοι, τὰ ὅρια ταῦτα ὁ κ. Κ** τὰ ὑπερέβη κατὰ φοβερόν τρόπον. . . Δὲν πιστεύω νὰ ὑπάρχῃ ἐπὶ γῆς ἄνθρωπος ἀσχημότερος τοῦ κ. Κ** . . .»

— Δικηγόρε, ὑπέλαβεν ὁ πρόεδρος, λησμονεῖτε! . . .»

Πάντες ἀνεκάγχασαν καὶ πρῶτος πάντων ὁ δικηγόρος αὐτός.

Ἐπερπαίνων τις νέον εὐήθη ἐπανελάμβανε συνεχῶς:

— Μὰ σοῦ ἔχει ἕνα πνεῦμα ὁ πειρασμὸς, μὰ τί πνεῦμα, πολὺ πνεῦμα.

— Τὸ πιστεύω, ὑπέλαβε κυρία τις, πρέπει μάλιστα νὰ ἔχη πολὺ καὶ πολύ, διότι ποτὲ δὲν κίμνει χρῆσιν αὐτοῦ, ὥστε νὰ το δαπανᾷ.

ΑΛΗΘΕΙΑΙ

* * * Πρὶν ἢ τις ἀπαγγεῖλῃ εὐφρολογίαν, πρέπει προηγουμένως νὰ σκεφθῆ κατὰ πόσον αὕτη δύναται νὰ εἶνε εὐπρόσδεκτος εἰς ἕκαστον τῶν παρστώτων.

* * * Ἡ πολυτέλεια εἶνε πρᾶγμα ὄλως σχετικόν· ἀνάγκορον βασιλέως δύναται νὰ εἶνε ἀπλούστατον καὶ καλύθη ποιμένος πολυτελεστάτη.

* * * Τὸ μάτι τοῦ νοικοκύρη τρέφει τὸ ἄλογον. (Ἰσπ. παροιμία)

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

Παράξενος ἀσφαλιστικὴ ἐταιρεία ἰδρῦθη κατ' αὐτὰς ἐν Νέα Ἰόρκη.

Ἄμα γεννημένου τοῦ παιδίου προκαταβάλλουσιν οἱ γονεῖς αὐτοῦ χρηματικὴν τινα ποσότητα, καὶ ἐὰν προσβληθῆ ὑπὸ εὐλογίας, ἐπειδὴ εἶνε ἀδύνατον νὰ δώσωσιν ἄλλο πρόσωπον ἀντὶ τοῦ ὑπὸ τῆς νόσου ἀφανισθέντος, γίνεται ὅπως ἐν ταῖς πυροποληθείσαις οἰκίαις, δίδονται δῆλον ὅτι χρηματικαὶ ἀποζημιώσεις ἀναλόγως τῶν ἐλπίδων ἃς εἶχον περὶ τῆς ἀφανισθείσης εὐμορφίας τοῦ παιδίου.

Παράξενον ὄντως τὸ πρᾶγμα, ἀλλὰ ὅπως δῆποτε εἶνε πρακτικώτατον καὶ ἀμερικανικώτατον.

Κατ' αὐτὰς ἐγκαινίζεται ἡ πρώτη τηλεγραφικὴ γραμμὴ ἐν Θιὲν-Τσίιν τῆς Σινικῆς ὑπὸ τὴν διεύθυνσιν τῶν Ἀγγλων ἔχουσα μῆκος 40 ἀγγλικῶν μιλίων, ἐκάστου ἀγγλικοῦ μιλίου ἰσодυναμοῦντος πρὸς 1609 μέτρα.

Εἰς ἀναγνώστῃς.

ΥΓΙΕΙΝΗ

Δηλητηρίασις διὰ τῶν τεχνητῶν ἀνθέων.

Τὸ λαμπρὸν ἐρυθρὸν χρῶμα ὅπερ ὁ σαρμὸς τὸ ἔτος τοῦτο ὤρισεν ὡς χρῶμα τῶν ἀνθέων τῶν κοσμούντων τοὺς γυναικείους πῖλους, παράγεται ἐκ τῆς ἐρυθροσύνης, ὡς ὠνόμασαν μίαν τῶν περιεργωτάτων οὐσιῶν τῶν ἄρτι ἐξαχθεισῶν ἐκ τῆς πίσσης.

Καὶ ἡ μὲν ἐρυθροσύνη εἶνε ἀβλαβής, ἀλλ' οἱ ἀνθοποιοὶ δὲν μεταχειρίζονται αὐτὴν ἐν καθαρᾷ καταστάσει, προτιμώντες νὰ ἐμβαπτίζωσι τὰ πέταλα τῶν ἀνθέων ἐν πηκτῷ τινι μίγματι ὅπερ ἀγοράζουσιν ἑτοιμον καὶ οὗ ἡ κατασκευὴ εἶνε μυστικὴ. Ἐκ τῶν ἀνθέων τῶν οὕτω χρωματιζομένων, ἐξατμίζονται κατὰ τὴν ὥραν τῆς κατασκευῆς νέφη κόνεως ἐρυθρᾶς λεπτεπιλέπτου, προξενούσης εἰς τοὺς ἐργάτας κοψίματα παρεμφερῆ πρὸς τοὺς ἐκ τοῦ μολύβδου κωλικοπάνους. Ἡ ἐπὶ τῆς υγιείας γαλλικὴ ἐπιτροπὴ ἀναλύσασα τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος μίγμα ἀνεκάλυψεν ὅτι ἡ οὐσία αὕτη οὐδὲν ἄλλο εἶνε ἢ ἄλας μολύβδου ἐν ᾧ ἡ ἐρυθροσύνη ἐπέχει τόπον ὀξέος. Ἐκ τούτου δὲ εὐκόλως ἐξηγεῖται τὸ πρᾶγμα.

Τὰ ἀνθὸν δὲ ταῦτα εἶνε ἐπιβλαβῆ οὐ μόνον εἰς τοὺς κατασκευάζοντας αὐτὰ, ἀλλὰ καὶ εἰς τὰς

κυρίας τὰς ποιουμένας χρῆσιν αὐτῶν. Ὁ μολύβδος εἶνε τὸ φοβερώτατον τῶν μεταλλικῶν δηλητηρίων, διότι ἡ βιομηχανία ποιεῖται χρῆσιν αὐτοῦ ποικιλωτάτην καὶ πλείστην ὄσσην, καὶ διότι τὰ ποτελέσματα αὐτοῦ ἀναφαίνονται βραδέως καὶ κατ' ὀλίγον, ὥστε δὲν εἶν' εὐκόλον νὰ τὰνακαλύψῃ τις ἐν καιρῷ καὶ νὰ μαντεύσῃ τὴν αἰτίαν αὐτῶν.

Τὸ πρᾶγμα ἐγένετο γνωστὸν καὶ εἰς τὴν Ἀστυνομίαν, ἵνα ἀπαγορεύσῃ τὴν χρῆσιν τῆς ἐρυθροσύνης καὶ τοῦ μολύβδου εἰς χρωματισμὸν τῶν ἀνθέων. Ὅπως δῆποτε πρὶν ἢ ποιήσῃ τοῦτο ἡ Ἀστυνομία καλὸν εἶνε καὶ φρόνιμον νὰ μὴ μεταχειρίζονται αἱ κυρίαὶ τὰ ἐπιβλαβῆ ταῦτα κοσμηματα.

ΣΥΝΤΑΓΑΙ ΩΦΕΛΙΜΟΙ

2.

Ἀντιφάρμακον κατὰ τῆς ὀδονταλγίας.

Ζήτησον ἐκ φαρμακείου τὸ ἑξῆς μίγμα :

Teinture de benjoin	(Βάμμα Βενζόης)	6 gr.
Teinture d' iode	(" ἰωδίου)	1 "
Tannin	(Ταννίνη)	0,50
Chloroforme	(Χλωροφόρμιον)	1 "
Chlorydrate de morphine	(Χλωριούρικὴ μορφίνη)	0,05

Βύβισον ὀλίγον βαμβάκιον ἐντὸς τοῦ βουστῶ τούτου καὶ θέσε το ἐπὶ τοῦ πάσχοντος ὀδόντος. Ἐπανάλαβε δις καὶ τρίς τὴν χρῆσιν αὐτοῦ, ἐν περιπτώσει ἀτελοῦς ἀποτελέσματος. Σπανιώτατον ἐν τούτοις νὰ μὴ ἀρκίσῃ μία μόνη χρῆσις.

GABROL

Ἀρχιφάρμακον Σερρατ. Νοσοκομείου.

ΜΙΑ ΣΥΜΒΟΥΛΗ ΚΑΘ' ΕΒΔΟΜΑΔΑ

Τίς δρέψας ἀνθὸν δὲν ἐπεθύμησε καὶ νὰ τὰ διατηρήσῃ ἀκμαία καὶ δροσερὰ ὅσον τὸ δυνατόν πλείονα χρόνον; Χάριν τῶν φιλανθῶν ἀναγνωστριῶν τῆς Ἐστίας παρέχομεν τὰς ἐπομένους ὀδηγίας.

Καὶ πρῶτον μὲν δρέπουσα ἀνθὸν μὴ τὰ ἀποσπάσῃς βιαίως μηδὲ κόψῃς διὰ ψαλίδος, ἀλλὰ διὰ μαχαιριδίου, ὅσον οἶόν τε ἀριστα ἠκονημένου. Θέεσ ἔπειτα αὐτὰ ἐν ὕδατι καθαρῷ, φροντίζουσα νὰ ἀνανεοῖς τὸ ὕδωρ καθ' ἑκάστην, κόπτουσα ὀλίγον τὴν ἄκρην τοῦ καυλοῦ.

Ἡ ἀνθοδέσμη δὲν πρέπει νὰ μένῃ ἐκτεθειμένη οὔτε εἰς τὸ ἄπλετον φῶς τῶν ἀκτίνων τοῦ ἡλίου, οὔτε εἰς τὸ ζωηρὸν φῶς λυχνίας, διὰ τοῦτο ὀφείλομεν τὴν νύκτα νὰ καλύπτωμεν τὴν ἀνθοδέσμην δι' ἐφημερίδος.

Τὸ θέρος ὀφείλομεν νὰ δρέπωμεν τὰ ἀνθὸν τὴν πρωτὴν, ἐν ᾧ εἶν' ἔτι κεκαλυμμένα ὑπὸ τῆς ἐωθινῆς δρόσου, οὐδέποτε δὲ μετὰ μεσημβρίαν.

Ἴνα μεταφέρωμεν τὰ ἀνθὸν ἀπὸ τόπου εἰς τόπον καλύπτωμεν αὐτὰ διὰ ὑγρῶν βρύων.

Ἰδωρ χλιαρὸν περιέχον ὀλίγην κάμφορον διαλελυμένην ἐν οἴνοπνεύματι, συντελεῖ εἰς ἀναζωογόνησιν ἀνθέων μαραινομένων ἤδη.

Συνδρομητρία τῆς Ἐστίας.